

**Nota zienswijzen en
ambtshalve aanpassingen
ontwerpbestemmingsplan en
ontwerp omgevingsvergunningen
'Windpark Oude Maas'**

Inhoud

1. Inleiding.....	3
2. Beantwoording Zienswijzen	4
2.1 Nut en noodzaak windenergie	4
2.2 Plaatsingsgebied windenergie Binnenmaas	5
2.3 Niet meewegen belang bewoners Barendrecht	6
2.4 Windaanbod locatie	9
2.5 Waardedaling woningen	10
2.6 Gezondheid	10
2.7 Natuur (Natura 2000, Nationaal Natuur Netwerk, Flora- en faunawet)	12
2.8 Veiligheid	16
2.9 Radarverstoring	21
2.10 Onafhankelijk toetsing/ Toetsing nationale en internationale afspraken	22
2.11 Geluid.....	25
2.12 Slagschaduw	29
2.13 Landschap	30
2.14 Recreatie	32
2.15 Procedure.....	33
2.16 Financiële haalbaarheid.....	34
2.17 Ontbreken stukken	36
2.18 Overig reacties uit de zienswijzen die niet vallen onder boven genoemde thema's	36
3. Beantwoording Bestuursorganen.....	42
4. Ambthelpe aanpassingen	51

Bijlage 1: totaal overzicht aanpassingen

Bijlage 2: Overzicht indieners

1. Inleiding

Het ontwerpbestemmingsplan 'Windpark Oude Maas' heeft van 26 juni 2017 tot en met 7 augustus 2017 ter inzage gelegen. Tegelijkertijd hebben ook de ontwerp omgevingsvergunningen voor de activiteiten milieu en bouwen voor de windmolens ter inzage gelegen. Op 3 juli 2017 hebben we een inloopavond georganiseerd. Ongeveer 60-70 personen bezochten de bijeenkomst. De initiatiefnemer, het bureau Bosch & Van Rijn (zij hebben het ontwerpbestemmingsplan opgesteld), wethouder Van Noort en medewerkers van de gemeente en de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid waren aanwezig om vragen te beantwoorden.

Op het ontwerpbestemmingsplan en de ontwerp omgevingsvergunningen zijn in totaal 311 zienswijzen ingediend. Een groot aantal hiervan heeft dezelfde inhoud. Gezien de hoeveelheid identieke zienswijzen hebben wij de zienswijzen gebundeld beantwoord en onderverdeeld in thema's. In deze nota wordt per thema antwoord gegeven op de zienswijzen. De zienswijzen van de bestuursorganen die wij hebben ontvangen zijn apart beantwoord. Een overzicht van alle indieners van een zienswijzen is als bijlage bij deze nota gevoegd. Vanwege de anonimiteit zijn alleen de achternamen en de woonplaats toegevoegd.

Naast de aanpassingen als gevolg van de ontvangen zienswijzen is een aantal ambtshalve aanpassingen gedaan. Een overzicht van alle aanpassingen die aan het bestemmingsplan zijn gedaan naar aanleiding van de zienswijzen zijn als overzicht in de bijlage bij deze nota opgenomen.

De indieners van de zienswijzen hebben geen expliciet onderscheid gemaakt tussen zienswijzen tegen het bestemmingsplan en zienswijzen tegen de omgevingsvergunningen. De voorliggende nota zienswijzen wordt daarom wel door zowel het college als door de gemeenteraad vastgesteld.

2. Beantwoording Zienswijzen

2.1 Nut en noodzaak windenergie

1. Indiener

Indieners geven aan dat er meer zonnepanelen in plaats van windturbines zouden moeten komen. Daarnaast wordt de Powernest als beter alternatief gesteld. Ook wordt gesteld dat windturbines niet rendabel zijn en slechts 10% opleveren van het op te stellen vermogen. Elektriciteit opwekken door middel van aardwarmte en getijdecentrales wordt gezien als een beter alternatief.

1. Reactie gemeente

De Raad en het Parlement van Europa hebben richtlijn 20089/28/EG vastgesteld op grond waarvan Nederland wordt verplicht om in 2020 14% van het totale bruto eindverbruik aan energie op te wekken met behulp van hernieuwbare bronnen. Deze richtlijn vormt de basis voor het Rijksbeleid ten aanzien van de opwekking van duurzame energie.

In Nederland is windenergie één van de goedkoopste manieren om duurzame energie op te wekken. Bij windenergie door middel van windturbines behoren de kosten per opgewekte kWh tot de laagste van alle duurzame opwekkingsvormen. Om het nationale doel van 14% duurzame energieopwekking te bereiken zijn forse beleidsinspanningen en investeringen nodig op alle vormen van duurzame energie. Zowel zonne-energie als windenergie is van belang om de energiedoelstelling te halen. Windenergie op land is de komende jaren één van de meest kosteneffectieve wijzen om hernieuwbare energie te produceren. Wind op zee is inderdaad ook een goedkope energiebron. Echter, om de energiedoelstellingen te bereiken zijn op dit moment beide bronnen nodig.

2. Indiener

Indieners stellen dat de bewering in paragraaf 8.1 van het ontwerp bestemmingsplan dat 90% van de bevolking vóór windenergie is te algemeen is, er geen bronvermelding is en bovendien de genoemde mogelijkheid tot participatie in dit project ontbreekt. Ook zal dit percentage lager liggen wanneer de windenergie in een natuur- en recreatiegebied ligt en de bevolkingsdichtheid hoger is zoals het geval bij het betreffend plan. Hierdoor is de maatschappelijke uitvoerbaarheid van het plan onvoldoende onderbouwd totdat nader draagvlakonderzoek is uitgevoerd.

2. Reactie gemeente

Genoemd percentage van 90% is gebaseerd op verschillende draagvlakonderzoeken van bijvoorbeeld I&O research, Smart Agency Company en Motivaction. Uit het laatst genoemde onderzoek blijkt dat slechts 9% van de ondervraagde wil dat de bijdrage van windenergie afneemt. Ook kan het zijn dat voor bepaalde gebieden minder draagvlak bestaat dan in andere gebieden. Een draagvlakonderzoek is echter geen voorwaarde om de uitvoerbaarheid vast te stellen. De Raad van State heeft op 23/2/2005 al aangegeven dat het feit dat niet iedereen het met een plan eens is, niet hoeft te betekenen dat er geen draagvlak is.

3. Indiener

Gesteld wordt dat windmolens in het algemeen op subsidie draaien en niet rendabel zijn. Ook wordt het geacht dat de trend om alles elektrisch te maken in 2040 nooit verwezenlijkt kan worden. Elektriciteitscentrales zullen volgens indieners altijd nodig blijven.

3. Reactie gemeente

De subsidie die wordt verstrekt heeft betrekking op de productie van duurzame energie. Als een kWh meer kost om te produceren dan dat deze op de markt oplevert, vult de subsidie dit verschil aan. Omdat windenergie een goedkope bron van duurzame energie is, is relatief weinig subsidie per opgewekte kWh nodig. Het gaat hierbij dus om een aanvulling op de prijs die voor de opgewekte elektriciteit betaald wordt door leveranciers. De stelling dat windmolens in het algemeen op subsidie draaien is dan ook onjuist. Of in de toekomst alleen nog elektriciteit gebruikt wordt en of elektriciteitscentrales altijd zullen moeten blijven bestaan, is voor het plan niet relevant. Het plan draagt bij aan het voldoen aan de doelstellingen van opgewekte duurzame energie (14% in 2020).

4. Indiener

Verder wordt gesteld dat windmolens in 2016 net iets meer dan de helft van de energie op hebben geleverd dan verwacht waardoor het rendement ruim onder de 20% bleef in dit jaar.

4. Reactie gemeente

De opmerking dat windmolens in het afgelopen jaar net iets meer dan de helft geproduceerd hebben kan de gemeente niet plaatsen. In maart is inderdaad in het nieuws gekomen dat vorig jaar het windaanbod relatief laag was. In verschillende artikelen is aangegeven dat de energieproductie circa 20% lager was dan verwacht. Het is bekend dat het windaanbod per jaar kan fluctueren, zo was 2015 een jaar met een relatief hoog windaanbod. Dit is een risico voor de ondernemer waar de SDE+ regeling, de initiatiefnemer en ook banken rekening mee houden door reserves aan te leggen voor tegenvallende jaren.

2.2 Plaatsingsgebied windenergie Binnenmaas

1. Indiener

Indieners geven aan dat niet is aangetoond dat de ontwikkeling van windenergie in het plangebied noodzakelijk is. Aangegeven wordt dat de turbines beter in minder bevolkte gebieden, zoals in zee, geplaatst kunnen worden. Gesteld wordt dat windenergie op zee 15% tot 39% goedkoper is dan windenergie op land. Ook is de veronderstelling dat de huidige parken op zee al zonder subsidie geplaatst worden of dat in ieder geval de volgende aanbesteding voor wind op zee zonder subsidie mogelijk zal zijn. Daardoor zijn de bevindingen uit het SER energieakkoord verouderd en de betreffende doelstellingen eveneens. Naast plaatsing in zee wordt ook plaatsing op de 2^e Maasvlakte als beter alternatief genoemd omdat hier minder natuur aanwezig is, er meer grootverbruikers zijn en er meer draagvlak bestaat voor deze locaties.

1. Reactie gemeente

Op basis van de geografische ligging en de aanwezige ruimte heeft de provincie een taakstelling voor windenergie neergelegd in de Hoeksche Waard. Een van de door de provincie aangewezen locaties in de provincie Zuid-Holland, is de locatie aan de Oude Maas nabij de Heinenoordtunnel in de gemeente Binnenmaas. Uit landschappelijke studies kwam een voorkeur naar voren om de windturbines aan de randen van de Hoeksche Waard te plaatsen. De locatie is door de provincie vastgelegd in de Verordening Ruimte en Mobiliteit (verder te noemen VRM). Het is inderdaad zo dat de goedkoopste parken voor windenergie op zee een lagere kostprijs in cent per kWh hebben. Een groot deel van de kosten (planvorming, netaansluiting) die gemaakt worden, zijn echter hierin niet meegerekend en worden wel meegerekend in de kostprijs voor windenergie op land.

Bovendien betekent het feit dat er andere locaties (ook) geschikt zijn niet dat deze locatie ongeschikt is. Alle geschikte locaties zijn nodig om aan de energie-ambitie (in 2020 moet 14% van het totale bruto eindverbruik aan energie opgewekt worden met behulp van hernieuwbare bronnen) te voldoen. Uit de onderzoeken voor het windpark Oude Maas blijkt dat de gevolgen van het benutten van deze locatie aanvaardbaar zijn om het windpark te realiseren.

2.Indiener

Indieners geven aan dat in het plaatsingsgebied de windturbines een grote dreiging voor vogels vormen. Hierom zouden de windturbines in een ander gebied geplaatst moeten worden. Indieners geven aan dat de voorgestelde locatie in Binnenmaas niet geschikt is voor de aanleg van het windpark. Dit blijkt uit het feit dat er compenserende maatregelen moeten worden genomen omdat het windpark gedeeltelijk in en direct grenzend aan het Natuurnetwerk Nederland en nabij het Natura 2000 gebied zou komen te liggen.

2.Reactie gemeente

In de natuuronderzoeken van het milieueffectrapport is onderbouwd waarom de betreffende locatie geschikt is voor het windpark. Het feit dat er een compensatieplan opgesteld moet worden, betekent niet dat de locatie ongeschikt is (zie paragraaf Natuur 2.8 van deze nota).

3.Indiener

De locatie voldoet niet aan alle eisen uit de Verordening Ruimte en Mobiliteit (VRM) van de provincie Zuid-Holland. Van enige bedrijvigheid is geen sprake, laat staan grootschalige bedrijvigheid.

3. Reactie gemeente

Dat de locatie niet voldoet aan de eisen uit de VRM is onjuist. De voorwaarde uit de VRM is immers dat de windparken geplaatst worden in de plaatsingsgebieden en nu betreffende locatie een plaatsingsgebied betreft voldoet het aan de VRM.

4. Indiener

Indieners geven aan dat de technische infrastructuur voor het Windpark Oude Maas afwezig is.

4.Reactie gemeente

Voor zover de technische infrastructuur zoals een netaansluiting niet aanwezig is, zal deze worden gerealiseerd. Voor de aanleg van de netaansluiting zal de initiatiefnemer nog een aparte vergunning moeten aanvragen bij de gemeente.

2.3 Niet meewegen belang bewoners Barendrecht

1.Indiener

Indieners zijn van mening dat het windpark zo gepland is dat er zo min mogelijk overlast in eigen gemeente komt, ten koste van de gemeente Barendrecht. Er had een betere locatieafweging door de gemeente moeten plaatsvinden, waarbij minder bewoners benadeeld zouden worden zoals de uiterste noordgrenzen van de Hoeksche Waard.

1.Reactie gemeente

De locatie is niet door de gemeente Binnenmaas gekozen. De provincie Zuid-Holland heeft de locatie aangewezen in de VRM. Het is niet aan de gemeente om af te zien van de zoekgebieden die provinciaal zijn vastgesteld. (Zie ook paragraaf 2.2 van deze nota).

2.Indiener

Er wordt gesteld dat er geen draagvlak is onder de inwoners van Barendrecht. Indiëners geven aan dat minimaal 6% van de Barendrechtse bevolking -3.000 inwoners- overlast kunnen ondervinden van laagfrequent geluid. Dit had onderzocht moeten worden.

2.Reactie gemeente

Het aandeel laagfrequent geluid in het totale geluid van windturbines is gering. Wel is het zo dat laagfrequent geluid verder draagt: op grotere afstanden zal het geluid van de windturbines dus laagfrequenter zijn. Doordat het laagfrequente brongeluid echter gering is zijn effecten op grote afstand niet te verwachten. Bij het opstellen van de wettelijke (geluids-)normen is, voor zover relevant, door het Rijk ook de mogelijke gevolgen van (te hoge) piekbelastingen en laagfrequent geluid op (de gezondheid van) de mens in de afweging betrokken. In dat verband wijzen wij ook op een brief van 31 maart 2014 van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu aan de Tweede Kamer, waarin staat vermeld dat meerdere studies zijn verricht naar de effecten van laagfrequent geluid, waaronder onderzoeken van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).¹ Hieruit blijkt dat het aandeel laagfrequent geluid op de geluidbelasting vanwege de turbine op een woning, gering is, terwijl uit nauwkeurige metingen van de trillingsniveaus in de bodem rond windturbines bovendien is gebleken dat geen overdracht van laagfrequent geluid door de grond plaatsvindt.

3.Indiener

Ten aanzien van slagschaduw is bepaald dat de stilstand voorziening zodanig dient te worden uitgebreid, dat bij woningen binnen een straal van 1,5 km er geen enkele slagschaduw zal voorkomen net als bij de woonkern Heinenoord. Indiëners menen dat de inwoners van Barendrecht daarmee ongelijk behandeld worden en stellen voor dat de slagschaduw op de woonkernen Barendrecht-Centrum en Barendrecht Carnisselande ook volledig terug geregeld wordt naar 0 uur.

3. Reactie gemeente

De inwoners van Barendrecht worden gelijk gesteld aan de inwoners van Heinenoord. Dit gezien het feit dat de initiatiefnemer heeft toegezegd om de slagschaduw terug te regelen voor alle woningen binnen 1,5 kilometer van het windpark. Die regeling geldt ook voor de woningen binnen de gemeentegrens van Barendrecht. Naar aanleiding van de reacties op het voorontwerpbestemmingsplan over slagschaduw hebben wij dit opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan. De gemeente ziet geen aanleiding deze straal van 1,5 kilometer verder op te rekken.

4. Indiener

Het perspectief van de bewoners van Barendrecht is niet goed belicht doordat het natuur- en recreatiegebied wordt gebruikt voor de plaatsing van windmolens. Barendrecht staat reeds op de 331^e plaats van de 388 gemeenten in Nederland wat betreft de aanwezige hoeveelheid groen. Deze slechte positie dwingt tot grootst mogelijke aandacht voor natuurbehoud. Aantasting van de natuur moet kost wat kost worden voorkomen. Ook daarom moeten de voorliggende plannen van tafel.

4. Reactie gemeente

Niet duidelijk is waarom de bewoners van Barendrecht meer benadeeld worden door de plaatsing van windmolens in en nabij het recreatiegebied dan de bewoners van de gemeente Binnenmaas. Bovendien heeft de plaatsing van windturbines in de gemeente Binnenmaas geen invloed op de aanwezigheid van de hoeveelheid groen in de gemeente Barendrecht.

¹ Kamerstukken II 2013/14, 33 612, nr.22

5. Indiener

Vanwege het gebrek aan maatschappelijk draagvlak wordt verzocht om het traject ter hand te nemen op een wijze die wel voldoet aan eisen en normen die erop zien dat serieus met de belangen van Barendrecht rekening wordt gehouden.

5. Reactie gemeente

Er is met de belangen van de inwoners van Barendrecht rekening gehouden. Niet duidelijk is op welke grond er een gebrek aan maatschappelijk draagvlak gesteld wordt. In de anterieure overeenkomst die is opgesteld tussen de gemeente en initiatiefnemers zijn afspraken gemaakt over participatie. Hierin wordt geen onderscheid gemaakt in woonplaats. In het doorlopen traject is veel aandacht besteedt aan communicatie met omwonenden. In die communicatie is geen onderscheid gemaakt tussen inwoners van Binnenmaas en Barendrecht. Alleen in het begin van het proces in 2014 hebben direct omwonenden nabij het windpark Oude Maas in de gemeente Binnenmaas een brief ontvangen in tegenstelling tot de omwonenden in Barendrecht. De impact die het veroorzaakt bij de inwoners van Barendrecht was op dat moment voor de gemeente nog niet voldoende inzichtelijk.

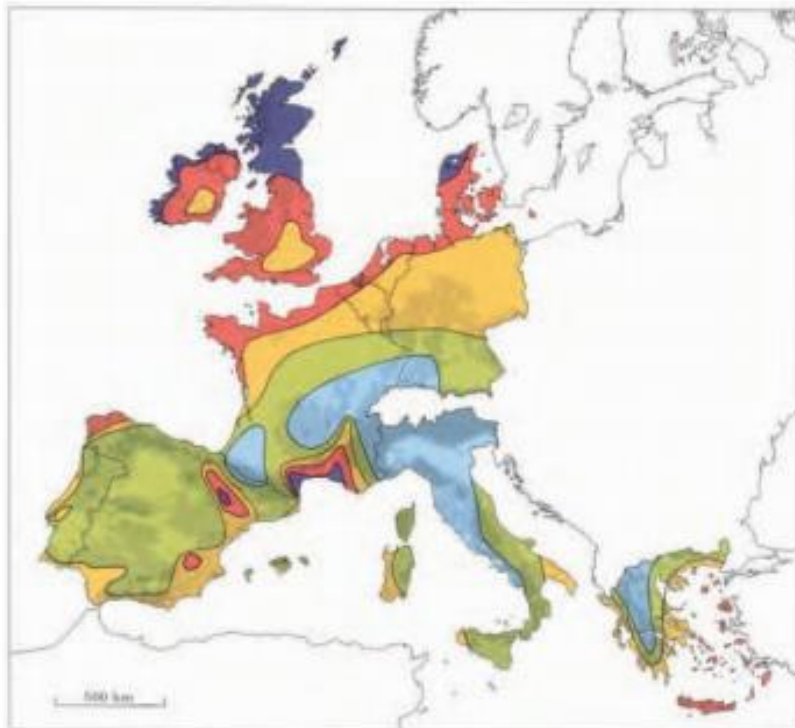
2.4 Windaanbod locatie

1. Indiener

Indiëners geven aan dat de locatie geen geschikte plek is, omdat de windsnelheden in dit plangebied de laagste van de Regio Rijnmond en zelfs heel Nederland zijn. Zoals ook uit de indeling van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) voor de windsnelheden per gebied blijkt, ligt het plan in een gebied met een laag windaanbod. Als het minder waait, wordt er meer subsidie verstrekt. Gezien het omstreden gebied is het hierdoor onmogelijk om een verantwoord rendement te maken.

1. Reactie gemeente

Het windaanbod op deze locatie bedraagt jaargemiddeld circa 7,2 m/s op 100 meter hoogte. Daarmee is het voor Nederland een gemiddelde windlocatie. In vergelijking met veel andere Europese landen is dit een zeer gunstig windaanbod. De figuur hieronder illustreert dit. Juist door het goede windaanbod in Nederland is windenergie een kostenefficiënte manier van opwekking van duurzame energie.

	Open plain	Hills top
	> 7,5	> 11,5
	6,5 - 7,5	10,0 - 11,5
	5,5 - 6,5	8,5 - 10,0
	4,5 - 5,5	7,0 - 8,5
	< 4,5	< 7

Average speed 50 m above ground (m/s)

2.Indiener

Indieners geven aan dat windsterkte op de zuidoever van de Oude Maas gemiddeld laag is. De hoge bomenrij ten noorden van de te bouwen windmolens zorgt ervoor dat als de wind uit het westen, noorden of noord-oosten waait, de wind 30% minder krachtig is. Dat wil zeggende rentabiliteit daalt naar een bedenkelijk laag niveau.

2.Reactie gemeente

Lokale effecten als de hoogte van de bomenrij en de ligging ten opzichte van NAP hebben door de hoge mast weinig effect. Het windpark heeft een geschatte jaaropbrengst van 61 GWh (Gigawatt uur). Tevens geeft het windaanbod geen reden om te twifelen aan de rentabiliteit van het project. Wel klopt het dat er een lager basisbedrag aan SDE+ subsidie is voor een windproject gelegen in een regime met hogere windsnelheid. Hierdoor is op locaties met hoge windsnelheden minder subsidie nodig. Dit systeem is door de overheid bedacht om te zorgen dat windprojecten in heel Nederland kans maken op realisatie.

2.5 Waardedaling woningen

1.Indiener

Indieners verwachten waardedaling van vastgoed en geven aan dat er schadeclaims ingediend zullen worden. Enkele indieners verwachten een waardedaling van 20-45% op hun woning. Juist het vrije uitzicht aan de zuidkant van Barendrecht verhoogt de waarde van de woningen daar. Indieners zijn bovendien van mening dat een planschade analyse opgesteld moet worden vóór besluitvorming. De planschadeclaims zullen mogelijk faillissement van de initiatiefnemer tot gevolg hebben. Er is niet onderbouwd hoe de gemeente Binnenmaas dit zal ondervangen.

1.Reactie gemeente

Indieners kunnen – bij verwachte waardedaling van de woning ten gevolge van een planologische verslechtering – na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan bij het college van burgemeester en wethouders van Binnenmaas een verzoek om planschade indienen. Dit recht is opgenomen in "Afdeling 6.1 Tegemoetkoming in schade" van de Wet ruimtelijke ordening. Meer informatie hierover is te vinden op de gemeentelijke website www.binnenmaas.nl.

Het opstellen van een planschade-analyse is verder geen procedureel vereiste voor het vaststellen van een bestemmingsplan of vergunning. Over het verhalen van planschadekosten zijn afspraken gemaakt in de anterieure overeenkomst; deze komen voor rekening van de exploitanten. Daarnaast heeft de gemeente in de anterieure overeenkomst vastgelegd dat Eneco en Renewable Energy Factory voor vergunningverlening bankgaranties afgeven.

2.6 Gezondheid

1.Indiener

De reeds bestaande drukke infrastructuur veroorzaakt al negatieve gezondheidseffecten door bijvoorbeeld de hoge concentraties fijnstof en geluidsoverlast die mogelijk leidt tot gehoorschade. Indieners verwachten dat de toegevoegde hinder door windturbines voor nog meer stress en gezondheidsschade zal zorgen. Deze gezondheidsschade is gebagatelliseerd en onvoldoende geadresseerd in de beschikbare rapportages.

1. Reactie gemeente

Uit het akoestisch onderzoek blijkt dat de geluidsbelasting als gevolg van de windturbines bij een gering aantal woningen op of nabij de normgrens (47 dB L_{den}) ligt. Het jaargemiddelde geluidsniveau L_{den} veroorzaakt door een windturbine, mag bij een woning niet meer bedragen dan 47dB. Er is op basis van de beschikbare dosis-effectrelatie geen reden om aan te nemen dat de plaatsing van windturbines kan leiden tot gehoorschade.

Uit het rapport "Windturbines: invloed op de beleving en gezondheid van bewoners (2013) van het RIVM", blijkt dat mensen die dichtbij windmolens wonen vooral last hebben van het geluid dat windmolens met zich meebrengen. Sommige mensen ervaren hinder (zoals irritatie, boosheid en onbehagen) als zij het gevoel hebben dat hun omgevings- of levenskwaliteiten verslechteren door de plaatsing van windmolens. Hierdoor kunnen gezondheidsklachten ontstaan.

2. Indiener

De Indiërs stellen dat er sprake is van een storende onrust van de constant aanwezige en draaiende windmolens. Een onrust, die in ernstige mate wordt verstrekt door de op deze windmolens aangebrachte (knipperende/flitsende) dag- en nachtverlichting. Plaatsing van deze windmolens leidt niet alleen tot gevoelens van grote teleurstelling over de wijze waarop de overheid met de belangen van burgers omgaat, maar beïnvloedt voorspelbaar nadelig het geestelijk en lichamelijk welbevinden en woongenot van omwonenden.

2. Reactie gemeente

Uit een recent onderzoek Impact windmolens op verspreiding luchtverontreiniging (2016), blijkt dat de komst van 6 windmolens nabij een staalfabriek (Tata Steel te IJmuiden), nauwelijks voor veranderingen in de concentratie fijnstof in de omgeving zorgt. Uit het onderzoek bleek dat er geen verandering groter dan 1 procent zou voorkomen. Ook de concentratie van andere stoffen in de lucht worden niet of nauwelijks beïnvloed door windturbines. Windturbines worden aangedreven door de wind, maar stuwten de wind niet voort.

De beantwoording over verlichting is onder het thema Landschap geplaatst. De reactie van de gemeente staat onder paragraaf 2.13.

3. Indiener

Indiërs geven aan dat de windturbines voor stress en slaapproblemen zullen zorgen.

3. Reactie gemeente

Recente grote literatuurstudies naar de gezondheidseffecten van windturbines (Knopper en Ollson 2011 en Massachusetts Department of Environmental Protection 2012), het advies van de Belgische Hoge Gezondheidsraad (2013) en het congres Wind Turbine Noise (2013) concluderen dat directe effecten op de gezondheid, anders dan hinder, onwaarschijnlijk zijn. Stress (met diverse oorzaken) verklaart mogelijk de genoemde klachten. Of (ernstige) hinder en slaapproblemen zullen optreden is niet alleen afhankelijk van het geluidsniveau, maar ook van contextuele en persoonlijke factoren. Het voorspellen van de klachten is daarom moeilijk. Ernstige hinder kan via stress tot andere klachten leiden. Het is dan heel moeilijk te bepalen hoe groot het aandeel van de windturbines hierin is, naast andere oorzaken van stress.

2.7 Natuur (Natura 2000, Nationaal Natuur Netwerk, Flora- en faunawet)

Natuur kenmerken gebied

1.Indiener

Indieners geven aan dat het gebied langs de Oude Maas waar de windturbines nu gepland staan uniek is. Onder andere door het schaarse groen, grenzend aan beschermt Natura-2000 gebied en onderdeel van het Nationaal Natuur Netwerk (NNN, voorheen EHS) met een bijzondere flora en fauna. Ook is het gebied het laatste stuk zoetwatergetijdenrivier van West-Europa en staat de Oude Maas, ook bekend als de "Groene Rivier". Daarnaast is de Hoeksche Waard feitelijk een vrijwaringsgebied omdat sprake is van Nationaal Landschap. Doordat er weinig ander groen in de omgeving is, fungeert de Polder Hoeksche Waard als groene long voor Barendrecht en Rotterdam. De overheid heeft geïnvesteerd in de ontwikkeling van natuur en recreatie in de "Zuidpolder". Deze investeringen worden met de komst van het windpark teniet gedaan hetgeen wordt gezien als onbehoorlijk bestuur. In het MER staat bovendien dat het provinciaal beleid gericht is op het behoud van typische kenmerken en waarden van het landschap. Het kappen van het unieke stuk bos druist in tegen dit beleid.

1.Reactie gemeente

Dat er veel natuur voorkomt in het gebied en het gebied een voormalig Nationaal Landschap is, vormt op zichzelf geen weigeringsgrond voor de vergunning of wijziging van het bestemmingsplan. Wel is het zo dat voor de plaatsing in NNN een ontheffing van GS nodig is. De ontheffing voor het plaatsen van een windturbine in het NNN is verleend. Wij hebben het Hoekschewaards Landschap betrokken bij het natuurcompensatieplan. Het Hoekschewaards Landschap is een vrijwilligers organisatie, gericht op behoud, bescherming, beheer en ontwikkeling van natuur en landschap in de Hoeksche Waard. Verder is de kap van bomen niet dusdanig dat de typische kenmerken en waarden van het landschap hierdoor verloren gaan.

Aangezien het recreatiegebied blijft bestaan en eventuele verstoring van natuur wordt gecompenseerd in het natuurcompensatieplan, is geen sprake van tenietdoen van eerdere subsidiegelden.

Natura 2000

1.Indiener

In het planMER van Goeree Overflakkee is de plaatsing van een windpark in een Natura-2000 gebied afgeraden. Eerder is een plan voor een uitgebreid bedrijventerrein in de Hoeksche Waard tevens afgewezen door de Tweede Kamer op grond van behoud van landschappelijke waarde. Het besluit van het windpark druist tegen deze beslissing in en kan voor de provincie en rijksoverheid precedent scheppen om nog meer ontwikkelingen ten koste van het landschap uit te voeren.

1.Reactie gemeente

De windturbines worden niet in het Natura 2000 gebied geplaatst. Wel kan het inderdaad zo zijn dat plaatsing van een windpark grenzend aan een Natura 2000 gebied onwenselijk is. Dit speelt wanneer het windpark te veel verstoring veroorzaakt in de instandhoudingsdoelstellingen voor betreffend Natura 2000 gebied. Voor dit windpark heeft er ecologisch onderzoek plaatsgevonden waarbij de conclusie was dat daarvan geen sprake is bij dit plan. Het in de zienswijzen genoemde bedrijventerrein was een grootschalig bedrijventerrein waarvan de ontwikkeling in 2006 is gestaakt.

Het windmolenproject wordt beoordeeld op basis van het nu geldende beleid. Dit beleid is in de afgelopen jaren op onderdelen gewijzigd. De ontwikkeling van een windpark heeft daarnaast een andere ruimtelijke uitstraling dan de ontwikkeling van een bedrijventerrein en beide projecten zijn daardoor niet te vergelijken.

Compensatieplan

1.Indiener

Het compensatieplan beschrijft slechts compensatie voor de molens die in NNN gebied geplaatst worden, terwijl de andere molens het gebied ook aantasten en daar ook compensatie voor zou moeten komen.

1.Reactie gemeente

Voor windturbines die buiten het NNN worden geplaatst, is er geen noodzakelijke natuurcompensatie voor een ontheffing nodig. Naast het natuurcompensatieplan voor het NNN netwerk voor het plaatsen van windturbine 3 zijn er voor het windpark Oude Maas nog twee andere afspraken gemaakt voor natuurcompensatie. Zo heeft het Hoekschevaards landschap voor het betreffende gebied een natuur/recreatieplan opgesteld. Dit plan zal inclusief het beheer en onderhoud door de initiatiefnemer worden bekostigd. Daarnaast betaalt de initiatiefnemer een bijdrage aan het Fonds Vitaal Binnenmaas van de gemeente. De gemeenteraad heeft besloten dat wij deze inkomsten terug laten vloeien in de Polder Buitenzomerlanden voor de aanleg van natuur en recreatie. Deze afspraken zijn vastgelegd in de anterieure overeenkomst.

2.Indiener

Het gebied dat is aangewezen als compensatiegebied, is reeds eerder als zodanig aangewezen. Daarom zou twee keer zoveel gebied gecompenseerd moeten worden. Bovendien zou in het compensatieplan opgenomen moeten worden dat de natuurcompensatie ook deel uit gaat maken van het NNN. Ook wordt aangegeven dat de voorkeur uitgaat naar compensatie door versterking van het huidige NNN-gebied nu de natuurversterking juist ook een kwantitatieve opgave is. Daarnaast wordt door versterking van het huidige gebied de toename van gronddruk beperkt. Indien de compensatie elders plaatsvindt, worden direct omwonenden niet gecompenseerd.

2.Reactie gemeente

Uit het feit dat de natuur die gecompenseerd wordt al compensatiegebied is, volgt niet dat er twee keer zoveel compensatie hoeft plaats te vinden. Het ligt in de lijn der verwachting dat GS uiteindelijk het compensatiegebied tot de NNN gaat rekenen. De genoemde voordelen van kwalitatieve natuurversterking zullen meewegen in de verdere uitwerking van het compensatieplan. Verder is het compensatieplan niet gericht op compensatie van omwonenden, maar van natuur. Het is wat dat betreft dus niet van belang of compensatie elders plaatsvindt.

3.Indiener

De gemeente wordt geadviseerd om zelf de regie te houden over het compensatieplan. Ook wordt uit het GS-voorstel tot ontheffing afgeleid dat uit wordt gegaan van nieuw te realiseren natuur en niet voor kwaliteitsverbetering. Bovendien is er geen compensatieovereenkomst ter inzage gelegd terwijl dit naar mening van indieners wel had moeten. Er wordt bovendien gesteld dat het compensatieplan een participatieregeling had moet bevatten.

3. Reactie gemeente

Het compensatieplan beschrijft duidelijk welk gebied gecompenseerd dient te worden en de kenmerken daarvan. Verder beschrijft het compensatieplan uitgebreid wat de mogelijke compensatie behelst. Ook zijn de benodigde financiële middelen concreet vastgelegd. Omdat het belangrijk is dat de compensatie optimaal plaatsvindt, wordt het verder concretiseren van het plan uitgesteld om aan te kunnen sluiten bij plannen van het Hoekscheewaards Landschap. De afspraken voor natuurcompensatie en participatie zijn vastgelegd in de anterieure overeenkomst die is ondertekend door de initiatiefnemers en gemeente. Het vastleggen van een participatieregeling is op grond van de Verordening niet verplicht. Een zakelijke beschrijving van de anterieure overeenkomst heeft tegelijk met het ontwerpbestemmingsplan zes weken voor een ieder ter inzage gelegen.

Soortenbescherming

1.Indiener

Insprekers geven aan dat broedvogels broeden en overwinteren in het gebied en dat andere vogels er foerageren. Bovendien leven er bijzondere soorten als bevers, woelmuizen en krokodillen. In het Delta water en natura 2000 beheerplan staat aangegeven dat de Woelmuis en bever wel voorkomen, maar in de onderzoeken niet. Bovendien is niet aangegeven hoe het onderzoek is uitgevoerd en door wie. Volgens insprekers had het onderzoek moeten voldoen aan "Bever | Castor fiber Kennisdocument | Versie 1.0 Juli 2017"

1.Reactie gemeente

Alle genoemde soorten zijn onderzocht in het onderbouwend natuuronderzoek (wat als bijlage bij het ontwerpbestemmingsplan ter inzage lag). Specifiek is onderbouwd dat de locaties van de geplande turbines geen geschikt leefgebied bieden voor de bever en Noordse woelmuis. Ook is het zo dat het 'Delta wateren natura 2000 beheerplan' het gehele natura 2000 gebied betreft. Aangezien de turbines niet in natura-2000 gebied geplaatst worden, kan het goed zijn dat in het beheerplan andere soorten genoemd worden dan het plangebied. Het onderzoek is beschreven in de bijlage van het ecologisch onderzoek. Hierin staat zowel de aanpak als de uitvoerende partij. Niet duidelijk wordt waarom aan het genoemde document grondslag voor het onderzoek had moeten vormen. Verder leven in het gebied geen krokodillen.

2.Indiener

Door de bouw en exploitatie van het windpark wordt de leefomgeving van verschillende diersoorten verstoord. Ook is er geen onderzoek gedaan naar de effecten van trillingen op grondgebonden zoogdieren.

2.Reactie gemeente

Tijdens de bouw van het park worden voorzorgsmaatregelen getroffen om verstoring zo veel mogelijk te voorkomen. Omdat de trillingen van de windturbines zeer minimaal zijn, en omdat de schepen die door de Oude Maas varen meer trillingen veroorzaken dan de windturbines, zijn de extra trillingen van de windmolens te verwaarlozen.

3.Indiener

Daarnaast zijn de aanvliegroutes van de foeragerende vogels precies gelegen in de richting van de geplande turbines, hetgeen voor veel vogelslachtoffers zal zorgen. Ook zullen vogels het gebied gaan mijden. Uiteindelijk zal het windpark leiden tot achteruitgang van populaties van bepaalde soorten. Verder geldt voor het gebied Oude Maas het hoogste risico voor vogels volgens de nationale windmolenrisicokaart.

3. Reactie gemeente soortenbescherming

In het ecologisch onderzoek is uitgebreid ingegaan op de effecten op soorten. Hierin is aangetoond dat er voor geen soorten sprake is van een overschrijding van de 1% normaliteitsnorm. Achteruitgang van soorten is dan ook niet te verwachten.

Vleermuizen

1. Indieneer

Indieners stellen dat door de stilstandsvoorziening toe te passen sterfte onder vleermuizen wordt beperkt, maar niet uitgesloten. Ook wordt niet uitgesloten dat er alsnog meer slachtoffers zullen vallen dan verwacht. Voor de overgebleven voorziene sterfte had daarom een ontheffing aangevraagd moeten worden. Daarnaast is nog geen rekening gehouden met het effect van de kap van de bomen op de vleermuizen. Ook wordt gesteld dat, omdat vleermuislachtoffers juist vallen bij lage windsnelheden en het een plangebied windluw is, er juist veel slachtoffers zullen gaan vallen. Bovendien wordt het indieners niet duidelijk of het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden volgens het vleermuisprotocol of eurobats. Dit protocol geeft onder andere aan dat bij grotere turbines meer slachtoffers vallen terwijl in het MER het omgekeerde staat.

Indieners stellen dat met betrekking tot de ruige dwergvleermuis eerder sprake was van een 'gegarandeerd goed functionerend detectiesysteem' terwijl er nu sprake is van 'merkwaardige voorwaarden' opgeslagen in de software van de turbine, hetgeen gezien wordt als onzin. Er wordt verzocht om het detectiesysteem aan te houden.

In het MER staat dat het acceptabel zou zijn dat 50% van de ruige dwergvleermuizenpopulatie zal sterven. Dit wordt onacceptabel geacht.

1. Reactie gemeente

Het natuuronderzoek is opgesteld met het Vleermuisprotocol 2013 als leidraad. Uit het natuuronderzoek blijkt dat onderzoek vrijwel uitsluitend foerageergedrag vaststelt van voornamelijk gewone dwergvleermuis langs bosranden. De Ruige dwergvleermuis werd slechts beperkt foeragerend waargenomen en incidenteel enkele andere soorten (blz. 35-38 van het natuuronderzoek, bijlage 5 van het ontwerpbestemmingsplan).

Er kon duidelijk worden vastgesteld dat:

- er in bomen in het plangebied géén verblijfplaatsen of dagelijkse vliegroutes aanwezig zijn zodat in dit opzicht het kappen van bomen geen effect heeft (zie conclusies blz. 39 natuuronderzoek);*
- de bosopstanden zélf in het foerageergebruik geen rol spelen (uitsluitend bosranden), zodat ook in dat opzicht het kappen van bomen op windturbinelocaties geen negatieve effecten bewerkstelligt (zie beschrijving blz. 35 van het natuuronderzoek), zelfs anders: het vrij-kappen van turbine-locaties levert zelfs méér lengte aan bosrand als aantrekkelijke foerageerzone, op.*

Van belang is verder te weten dat vleermuizen bij het foerageren altijd windluwte zoeken, immers, ook hun voedsel (insecten) zoekt de luwte. De dieren foerageren dus vrijwel uitsluitend op maximaal boomtop-hoogte (tot maximaal 25 meter hoogte). Slechts bij het ontbreken van substantiële windsnelheden zullen de dieren wellicht ook nog vlak boven de boomtoppen foerageren.

Echter bij een turbine-alternatief met een op z'n laagst reikende vleugeltip van > 40 meter en dus ook bij alle andere, hoger reikende turbine-alternatieven, blijven foeragerende dieren nog steeds buiten bereik van de rotorbladen zodat geheel geen effecten optreden (nog afgezien van een stilstandvoorziening als mitigerende maatregel).

De stilstandregeling voor vleermuizen wordt ingesteld op basis van datum en weersomstandigheden. Er is dus geen sprake van een detectiesysteem welke de windturbines uitschakelt. Bij het veldonderzoek is gebruik gemaakt van detectiesystemen om de aanwezigheid van vleermuizen te onderzoeken.

Het is niet juist dat het acceptabel wordt gevonden dat 50% van de ruige dwergvleermuis zal sterven. Juist vanwege de bescherming van deze soort wordt een stilstandvoorziening ingesteld.

Ontheffing NNN

1.Indiener

Indieners vragen zich af waarom een ontheffing verleend wordt terwijl sprake is van zo veel nadelige gevolgen voor de natuur. Bovendien stellen indieners dat GS geen ontheffing kon verlenen omdat dat in strijd is met hogere wetgeving van het ministerie: het Oude Maas Natura 2000 Deltawateren Beheerplan 2016-2020.

1.Reactie gemeente

Aangezien er voldaan is aan de bepalingen uit art. 3.2 van de Verordening Ruimte van de Provincie Zuid-Holland is de ontheffing rechtmatig verleend. Er is verder in dit geval sprake van een bijzondere omstandigheid nu het gebied door de provincie is aangewezen voor ontwikkeling van windenergie. De ontheffing verplicht de initiatiefnemer om de natuur die aangetast wordt in het NNN gebied door de plaatsing van windturbines te compenseren. Het genoemde beheerplan is geen wetgeving.

Vergunning

1.Indiener

Omdat er geen vergunning op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb) is aangevraagd, maar deze naar inzien van indieners wel nodig was, had op grond van art. 2.2aa Bor ook een omgevingsvergunning natuur aangevraagd moeten worden.

1.Reactie gemeente

Uit het ecologisch onderzoek blijkt dat er geen vergunning op grond van de Wnb nodig is.

2.8 Veiligheid

Infrastructuur

1.Indiener

Indieners uit Barendrecht zijn van mening dat er reeds veel veiligheids- en gezondheidsrisico's veroorzaakt worden door aanwezige infrastructuur: snelwegen, spoorlijnen (HSL en Betuwelijn), leidingen en transporten met gevaarlijke stoffen (zoals nafta). Indieners vinden dat er onvoldoende is ingegaan op de risico's op kritische infrastructuur, gas- en hoogspanningsleidingen en locaties waar gevaarlijke stoffen zijn opgeslagen of worden verwerkt. Verder is de Oude Maas een van de drukst bevaren rivieren in Europa, inclusief vervoer van gevaarlijke stoffen. Er wordt gevreesd voor de mogelijkheid dat (een deel van) een windmolen op een schip op deze rivier terecht komt en dat de schippers afgeleid kunnen worden door de windturbines waardoor er risico's ontstaan. Ook hebben de zeeschepen weinig manoeuvreerruimte bij de bocht bij Heerjansdam. Hierdoor is maatwerk op zijn plaats om de risico's van breuk of rondvliegende stukken van rotoren te onderzoeken.

1.Reactie gemeente

Externe veiligheid is een belangrijk onderdeel in het MER. Onderzocht is wat de effecten en toename van veiligheidsrisico's zijn op personen (in gebouwen, op wegen, op het water etc.) en gevaarlijke stoffen (installaties, leidingen, transport over weg en water). Hierbij zijn de risico's van het afbreken van een wiek en het omvallen van de mast berekend. Uit dit onderzoek blijkt dat de toename van de veiligheidsrisico's door de plaatsing van windturbines verwaarloosbaar zijn gezien de afstanden tot personen, leidingen en de vaarweg. Verder is Rijkswaterstaat betrokken als overlegpartner en Rijkswaterstaat ziet geen bezwaren tegen windturbines op deze locatie. Wel is in overleg met Rijkswaterstaat in de omgevingsvergunning opgenomen dat de windturbines uit worden gezet/zetten bij overlast van slagschaduw op de A29 en/of verstoring van het SOS-systeem in de Heinenoordtunnel als gevolg van de windturbines.

Laagvliegzone

1.Indiener

stellen dat de turbines een risico vormen voor de laagvliegzone.

1.Reactie gemeente

In het plangebied zijn er geen (bouw)hoogte beperkingen vanwege luchtvaart. Ook is het plan voorgelegd aan overheidsinstanties zoals Rijkswaterstaat (RWS) en de luchtverkeersleiding Nederland (LVLNL) en zijn er vanuit die hoek geen bezwaren en belemmeringen tegen het plan.

Ijs

1.Indiener

Indieners stellen dat er nog niets is geregeld over de te volgen procedure bij ijsafzetting. Hierdoor is het mogelijk dat brokken van honderden kilo's weggeslingerd worden. Ook stellen ze dat de veiligheidsrisico's van ijsvorming op de rotorbladen verwaarloosbaar klein dienen te zijn. Dit is onvoldoende belicht in het MER.

1.Reactie gemeente

Beide initiatiefnemers zijn lid van de Nederlandse Wind Energie Associatie (NWEA) en zij zijn voornemens om het Veiligheidsprotocol Ijsafzetting Windturbines uit te werken. Hierbij wordt bij constatering van ijsvorming de turbine stilgezet. Nadat vervolgens uit inspectie blijkt dat de turbine ijsvrij is, wordt deze weer in bedrijf gesteld. Aangezien er geen reden is om aan te nemen dat direct onder turbines veel mensen constant onbeschermd aanwezig zijn is er geen aanleiding om het onderwerp ijsafworp verder uit te werken in het MER. In de voorwaarden van de omgevingsvergunningen wordt opgenomen dat de windturbines moeten worden uitgerust met een stilstandvoorziening die bij ijsdetectie de windturbine uitschakelt.

Dijk

1.Indiener

Indieners geven aan dat de windturbines invloed kunnen hebben op de dijklichamen. Dit kan door middel van trillingen en hier had onderzoek naar gedaan moeten worden. Verder stellen de indieners dat de beleidslijn grote rivieren van toepassing is. Het plangebied is aangewezen voor waterberging. Eventueel verlies van waterkerend vermogen dient gecompenseerd te worden als de windmolens in de buurt, of op een waterkering worden geplaatst. Ze worden beschouwd als niet-waterkerende objecten, waarvan de invloed op de waterkerende functie moet worden bepaald.

Volgens de huidige beleidsregel is plaatsing in de kernzone toegestaan. Plaatsing buiten de kernzone van de primaire waterkering is alleen mogelijk als er geen negatieve gevolgen zijn voor de waterkerende functie van de primaire waterkering. De genoemde afstanden tot de dijk zijn niet relevant, maar de inspreker vindt dat de sterkte van de dijken vooraf moet worden onderzocht. Ook vindt de inspreker dat er een onderzoek moet komen naar de kwel rond de fundering en piping rond de aan te leggen stroomkabels en moet er een regeling betreffende monitoring worden opgesteld. Door trillingen kunnen giftige stoffen in het opgeslagen havenslib vrijkomen in het grondwater, dit moet ook worden gemonitord.

1.Reactie gemeente

De windturbines staan buiten de kernzone en beschermingszones van de dijk. Door deze afstand tot de dijk is er geen invloed van de windturbines op de dijk en is er geen aanvullend onderzoek nodig met betrekking tot trillingen, piping en kwel. Verder hebben de windturbines geen invloed op de waterbergende en waterkerende vermogen. Ook komen er door de plaatsing van de turbines geen giftige stoffen vrij nu de grond eerst gesaneerd wordt. De plannen zijn voorgelegd aan het Waterschap Hollandse Delta en door het Waterschap akkoord bevonden.

Heinenoordtunnel

1.Indiener

Indieners geven aan dat de windturbines trillingen veroorzaken waardoor de Heinenoordtunnel schade zal ondervinden.

1.Reactie gemeente

De Heinenoordtunnel ligt op een dusdanige afstand van de dichtstbijzijnde windturbines dat er geen effect van de windturbines op de tunnel is. Dit is tevens besproken met Rijkswaterstaat (RWS). Wel is de omgevingsvergunning voorzien van een voorwaarde dat Rijkswaterstaat het recht heeft om hinderlijke slagschaduw voor het verkeer en het SOS-systeem van de Heinenoordtunnel te voorkomen.

Grondvervuiling

1.indiener

Indieners geven aan dat tijdens de bouwwerkzaamheden er vervuiling in het drinkwater of de Oude Maas terecht kan komen. Ze stellen dat er door een onpartijdige partij bodemonderzoek gedaan moet worden.

1.Reactie gemeente

Vóór de bouw van het park dient een bodemonderzoek uitgevoerd te worden om te bepalen welke vervuiling verwijderd wordt ten behoeve van de bouw van de windturbines. Dit bodemonderzoek wordt beoordeeld door de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. De sanering gebeurt volgens de daarvoor gelden eisen zodat vervuiling van grondwater uitgesloten is (Besluit bodemkwaliteit).

A29

1.Indiener

Indieners stellen dat er ten onrechte getoetst is aan artikel 3.1 van de beleidsregels ten aanzien van de A29. Gezien de files en de nabijgelegen uitrit moet de snelweg worden gezien als een gebied waar zich meer dan gemiddeld mensen bevinden en moet in de geest van 3.2 en 3.3 aanvullend onderzoek plaatsvinden.

Wanneer er een file staat op de A29 kan dit gedeelte van de weg beschouwd worden als een beperkt kwetsbare inrichting zoals bedoeld in het Bevi. Hiermee zou er voldaan moeten worden aan de 10^{-6} contour welke volgens het Handboek Risicozonering op meer dan 193 tot 216 ligt. Vanwege de afstand tot de A29 en de frequent optredende files zijn het Individueel Passanten Risico, Maatschappelijk Risico (MR) en Groepsrisico (GR) aanzienlijk hoger dan de standaard aannames van Rijkswaterstaat.

Indieners stellen dat door Rijkswaterstaat nadere eisen zijn gesteld met betrekking tot het SOS-systeem in de Heinenoordtunnel en de verkeersveiligheid op de Rijksweg A29. De initiatiefnemers hebben toegezegd dat Rijkswaterstaat het recht heeft om de turbines op bepaalde periodes van de dag stil te laten zetten in verband hiermee. De indieners willen dat hierover garanties worden ingebouwd over de snelheid van opvolgen van verzoeken van Rijkswaterstaat om onduidelijkheid hierin uit te sluiten. De indieners vinden dat de verkeersveiligheid onder geen enkele voorwaarde in het geding mag komen.

1. Reactie gemeente

De windturbines staan op meer dan 250 meter afstand van de A29. Hiermee wordt er voldaan aan de beleidsregels(Beleidsregel voor het plaatsen van windturbines op, in of over Rijkswaterstaatwerken" en "Windturbines langs auto-, spoor-, en vaarwegen – Beoordeling van veiligheidsrisico's). Verder is het plan voorgelegd aan Rijkswaterstaat en zijn er vanuit hen geen bezwaren en belemmeringen tegen het plan. De aanvullende eisen die Rijkswaterstaat stelde zijn als voorwaarden in de vergunning opgenomen. Hiermee is dit juridisch geborgd en zal de initiatiefnemer hier gehoor aan moeten geven. Juist omdat de verkeersveiligheid niet in het geding mag komen, zijn deze afspraken met Rijkswaterstaat gemaakt. Een verzoek van Rijkswaterstaat wordt dan ook direct opgevolgd. Initiatiefnemer legt de afspraken hierover met Rijkswaterstaat vast.

Zelfs als de weg als een beperkt kwetsbaar of kwetsbaar object beschouwd moeten worden is er geen belemmering voor het plan. De weg ligt immers buiten de 10^{-6} contour van de windturbines. Overigens geldt er ten opzichten van beperkt kwetsbare objecten een afstandsnorm van 10^{-5} (Activiteitenbesluit, het BEVI (Besluit externe veiligheid inrichtingen) is niet van toepassing op windturbines).

Overige reacties van indieners over thema veiligheid

1. Indieneer

Indieners stellen dat de alarm- en computersystemen bij blikseminslag kunnen uitvallen. Dit is niet onderzocht en er zijn geen veiligheidsplannen voor beschreven.

1. Reactie gemeente

De windmolens zijn voorzien van bliksembeveiliging. Hierdoor is de kans verwaarloosbaar dat de alarm- en computersystemen bij een blikseminslag uitvallen.

2. Indieneer

Indieners stellen dat de veiligheid van bezoekers en recreanten van nabijgelegen monumenten bovendien in het geding is.

2. Reactie gemeente

Externe veiligheid is een belangrijk onderdeel in het MER. Hier is ook onderzocht wat de effecten en toename van veiligheidsrisico's zijn op personen. Hieruit kwam naar voren dat deze toename verwaarloosbaar is.

3. Indiener

Indieners stellen dat de windturbines aan de westzijde van de A29 te dicht op elkaar geprojecteerd zijn waardoor er veiligheidsrisico's optreden.

3. Reactie gemeente

De windturbines staan op een dusdanige afstand van elkaar dat er geen verhogende veiligheidsrisico's optreden.

4. Indiener

Indieners stellen dat pagina 36 van het ontwerpbestemmingsplan vermeldt dat de kleinste afstand van een windturbine tot aan de leiding van 185 meter is. In hoofdstuk 5.4 wordt beschreven dat er is gekozen voor een voorkeursalternatief van 187 meter. In tegenstelling tot de conclusie ligt de leiding dus wel binnen de tiphoogte.

4. Reactie gemeente

Het klopt dat er in het ontwerpbestemmingsplan staat dat de kleinste afstand tot de leiding 185 meter is. De betreffende windturbinelocaties ligt op een afstand van 187.5 tot de leiding zodat deze buiten de tiphoogte ligt. Dit zal worden aangepast in het bestemmingsplan.

5. Indiener

Indieners stellen dat het niet duidelijk is welke werpafstanden voor de verschillende alternatieven van toepassing zijn. We verzoeken de maximale werpafstanden op pagina 38 te noteren waar de uiteindelijk te kiezen windturbine aan dient te voldoen.

5. Reactie gemeente

In het MER bijlage III staat welke werpafstanden van toepassing zijn. Deze toevoegen aan pagina 38 is niet logisch, nu daar slechts de afmetingen van de bandbreedte besproken worden en niet de milieueffecten.

6. Indiener

Indieners stellen dat het standaard rapport van KEMA gaat uit van gemiddelde waarden. De beschikbare documenten zijn onzorgvuldig voor deze locatie.

6. Reactie gemeente

Het rapport van KEMA (Handboek risicozonering Windturbines) gaat inderdaad uit van gemiddelden. Dat wil zeggen; de faalkansen zijn gebaseerd op daadwerkelijke faalcasuïstiek gedurende een periode in een aantal landen. Deze faalcasuïstiek is gebaseerd op een 'verouderde' voorraad windturbines en is tot stand gekomen met een ingebouwde foutmarge. Deze 'gemiddelde' faalcasuïstiek is met het moderner worden van de windturbinevoorraad juist conservatief.

7. Indiener

Indieners stellen dat van de nieuw te plaatsen windturbines de werpafstanden bij wiekbreuk nog niet bekend zijn waardoor de onderzoeken zijn gebaseerd op theoretische modellen.

7. Reactie gemeente

Het klopt dat voor de uiteindelijk te plaatsen windturbines de werpafstanden nog niet bekend zijn. Wel moeten de uiteindelijk te plaatsen windturbintetype minimaal voldoen aan de worst-case berekening in de risicoanalyse.

8. Indiener

Indieners vragen zich af of windmolens wel veilig zijn om geplaatst te worden in/vlakbij dichtbevolkte gebieden. Dit vanwege het feit, dat 18 ongevallen in Europa hebben plaatsgevonden in 2 jaar tijd.

8. Reactie gemeente

Voordat windturbines in Nederland mogen worden geplaatst moeten de windturbines voldoen aan eisen omtrent interne veiligheid. Dergelijke interne veiligheidsvoorzieningen gelden voor elke type turbine. Deze veiligheidsvoorzieningen zijn samengevat in een geobjectiveerd eisenpakket NVN 11400-0 "Windturbines, voorschriften voor typecertificatie, technische eisen" of haar opvolger IEC 61400-1 "Wind Turbine Safety and Design". Alleen gecertificeerde windturbines voorzien van een geldig typecertificaat conform (een van) de hierboven genoemde normen komen in Nederland in aanmerking voor een omgevingsvergunning (voorheen: een bouw- en milieuvergunning).

2.9 Radarverstoring

1.Indiener

Er zal een risico op verstoring van scheeps- en luchtvaartradar systemen optreden. Uit het onderzoek van TNO blijkt dat de verstoring van het radarstation Woensdrecht onacceptabel is, hetgeen in het MER genegeerd wordt.

De bouwlocatie bevindt zich vlak bij de gevaarlijkste blinde bocht in Nederland. Verstoring van radar, navigatie- en communicatieapparatuur is zeer wel mogelijk.

Bij slecht weer kan er radarverstoring optreden, een voorbeeld hiervan is park Emden.

Het is conform de Rarro de bedoeling dat het bestemmingsplan aangeeft dat de mogelijke radarverstoring van het gewenste windpark is getoetst en dat de toetsing moet worden beoordeeld door de minister van Defensie. Hoewel het project zelf dus wel degelijk het goede proces volgt, is het eigenlijk wel gewenst dat het bestemmingsplan dat ook zo voorschrijft.

Uit de stukken blijkt niet of het ministerie van Defensie een positief advies heeft uitgebracht en daarmee is bij het verlenen van de omgevingsvergunning geen sprake van een zorgvuldige afweging.

1.Reactie gemeente

Het TNO onderzoek dat als bijlage bij het ontwerpbestemmingsplan is gevoegd laat zien dat aan de eisen van het ministerie van Defensie wordt voldaan. De goedkeuring van het ministerie was ten tijde van publicatie van het ontwerpbestemmingsplan nog niet afgegeven. Inmiddels is dit wel het geval. De goedkeuring zal alsnog als bijlage bij de toelichting op het bestemmingsplan worden gevoegd.

2.10 Onafhankelijk toetsing/ Toetsing nationale en internationale afspraken

1.Indiener

Er heerst een gevoel dat de gemeenteraad de belangen van de initiatiefnemer prioriteit geeft boven de belangen van burgers. Ter verduidelijking wordt verwezen naar het aanpassen van de maximale hoogte van het plan. Er is sprake van belangenverstrengeling aangezien gemeente Binnenmaas aandeelhouder is in Eneco. Ook geeft een indiener aan dat de gemeenten hun aandelen van Eneco gaan verkopen en het daarom onduidelijk is wie de nieuwe eigenaar wordt, dit brengt risico's met zich mee.

1.Reactie gemeente

De provincie heeft de windmolenlocatie Oude Maas aangewezen in de VRM. Op 10 juli 2014 heeft de gemeente een overeenkomst met de provincie gesloten om de bevoegdheid van de provincie voor de plaatsing van windmolens over te dragen naar de gemeente. De gemeente Binnenmaas wil met deze bevoegdheid zelf de regie in handen houden om de lokale belangen zo goed mogelijk te kunnen behartigen. In eerste instantie heeft de gemeente uitgesproken de voorkeur te hebben naar een maximale hoogte van 160 meter. De initiatiefnemer heeft echter in 2016 bij de gemeente gemeld dat het project met een windmolen met een tiphoogte van 160 meter in het geding komt omdat 6 fabrikanten hebben aangegeven dat de turbulentie als gevolg van de beperkte hoogte in combinatie met de aanwezige bomen te hoog is. Het gaat hier dus niet alleen om een te lage opbrengst, maar ook om het goed en veilig functioneren van de windturbines. Om het plan doorgang te laten vinden en zelf de regie in handen te houden om de benodigde eisen en randvoorwaarden te kunnen stellen voor de omgeving heeft de gemeenteraad besloten om het plan uit te laten werken met een maximale tiphoogte van 187 meter.

De gemeente Binnenmaas is voor 0,68% aandeelhouder van Eneco. Dit percentage is zo klein dat er voor het windpark Oude Maas geen financieel belang aan zit. Deze belangen spelen voor de gemeente niet mee om wel of niet mee te werken aan de plaatsing van het windpark. De gemeente Binnenmaas is een publieke organisatie en heeft geen winstoogmerk.

2.Indiener

Bosch & Van Rijn doet zowel onderzoek naar waardevermindering van de omliggende woningen alsmede de milieueffectrapportage. De provincie of ontwikkelaar moet zich afvragen of dit wenselijk is.

2.Reactie gemeente

Bosch & van Rijn doet geen onderzoek naar waardevermindering van woningen. Wel heeft Bosch & Van Rijn in het verleden onderzoek gedaan naar uitspraken waarbij de WOZ-waarde van woningen is aangepast naar aanleiding van een windpark in de buurt. Niet duidelijk is waarom dit invloed zou hebben op de kwaliteit van het MER. Het bureau Saoz heeft een planschadeanalyse voor het Windpark Oude Maas opgesteld. Uiteindelijk zal in een planschadeprocedure de eventuele waardevermindering worden vastgesteld op basis van de procedureverordening planschade. Er zal dan een onafhankelijk adviesbureau worden ingeschakeld dat gespecialiseerd is in planschadezaken. Bosch & Van Rijn is dit niet.

3.Indiener

Inspreker is van mening dat Bosch & Van Rijn geen onafhankelijk advies kan geven, want het bureau heeft de overheid als opdrachtgever, maar ook energieproducenten (50% overheid, 50% voor de markt). Zowel Eneco als Renewable Energy Factors zijn opdrachtgevers voor Bosch & Van Rijn. Dit kan inhouden dat de belangen van natuurgebieden, de belangen van omwonenden, en de veiligheid en gezondheid van mensen minder zwaar wegen in het advies dan de belangen van overheid of van energieproducenten. Verder is de inspreker van mening dat Bosch & Van Rijn zelf de MER onderzoeken hebben gedaan en nu ook het bestemmingsplan en compensatievoorstel heeft opgezet aan de hand van de door hen opgestelde MER. Ook maakt Bosch & van Rijn reclame over het feit dat zij helpen met het op tijd procedures doorlopen voor de SDE+ aanvragen.

De initiatiefnemers en de gemeente laten zich door dezelfde partij adviseren. Dit is in strijd met artikel 2.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

3. Reactie gemeente

Op grond van artikel 3:2 van de Awb dient het bestuursorgaan bij de voorbereiding van een besluit de nodige kennis omtrent de relevante feiten en de af te wegen belangen te vergaren. Daarbij kunnen adviseurs worden ingeschakeld. Het bestuursorgaan moet op grond van artikel 3:9 van de Awb onderzoeken of het advies op zorgvuldige wijze tot stand is gekomen. In dat verband dient het advies zowel qua wijze van totstandkoming als qua inhoud te voldoen aan dezelfde eisen van zorgvuldigheid die gelden bij de voorbereiding van het besluit zelf. Daarnaast dient het advies inzichtelijk en logisch te zijn. Daarmee wordt bedoeld dat duidelijk moet zijn of de bevindingen van de adviseur op eigen onderzoek zijn gebaseerd en dat moet worden vermeld of andere deskundigen zijn ingeschakeld en zo ja, welke invloed hun standpunten op het advies hebben gehad. In het algemeen geldt nog dat het advies aan strengere eisen moet voldoen naarmate de invloed van het advies op het te nemen besluit groter is. De gemeente moet controleren of het advies aan de hiervoor genoemde eisen voldoet voordat het advies aan het besluit ten grondslag wordt gelegd.

De wet bepaalt niet dat de ingeschakelde adviseur niet ook in opdracht van marktpartijen mag werken. Als er twijfels over de objectiviteit zijn dan moet de gemeente controleren of het advies toch gebruik kan worden.

Bosch & Van Rijn is een gespecialiseerd adviesbureau dat ruime ervaring heeft met de ontwikkeling van windmolens. Het is bekend dat Bosch & van Rijn zowel publieke als private opdrachtgevers heeft. Bosch & van Rijn heeft in samenwerking met initiatiefnemer en de gemeente het bestemmingsplan en het MER opgesteld. De gemeente heeft het plan aan verschillende partijen en bestuursorganen voorgelegd om de plannen te (laten) toetsen op onder andere wet- en regelgeving. Onafhankelijke toetsing van de stukken vindt plaats door de commissie voor de m.e.r.. Daarnaast heeft namens het bevoegd gezag (de gemeente) de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) de stukken beoordeeld en zijn de stukken voorgelegd aan verschillende bestuursorganen zoals Rijkswaterstaat, het Waterschap, Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid etc. De gemeente heeft daarnaast het MER door een extern deskundig bureau extra laten toetsen en twee externe bureaus verschillende keren om onafhankelijk advies gevraagd. De gemeente laat zich niet uitsluitend adviseren door het bureau Bosch & van Rijn.

Uit de uitgebreide toetsing is gebleken is dat alle onderzoeken en adviezen deugdelijk zijn. De gemeente mag deze adviezen daarom ten grondslag leggen aan het voorgenomen besluit.

Bosch & van Rijn is een marktpartij en is vrij om reclame te maken voor de diensten die zij aan zowel publieke als private partijen aanbiedt.

In artikel 2.4 Awb is bepaald dat de gemeente haar taken moet vervullen zonder vooringenomenheid. In de zienswijze wordt niet aangetoond dat er sprake zou zijn van vooringenomenheid.

4.Indiener

Men is van mening dat de plannen onafhankelijk getoetst moeten worden aan bestaande nationale en internationale afspraken en verdragen op het gebied van afstandsnormen, veiligheid en transport, natuurbeheer en bescherming en Europese veiligheidsnormen ten aanzien van personen, woonomgeving en vlieg-, auto- en scheepvaartverkeer.

4.Reactie gemeente

Aan alle relevante wet en regelgeving is getoetst. Niet bekend is naar welke specifieke verdragen de indiener verwijst. Uiteraard is een deel van de Nederlandse milieuwetgeving een uitwerking van Europese richtlijnen.

5.Indiener

Er is gemeenschapsgeld gebruikt om het natuurgebied aan te leggen en wordt er wederom gemeenschapsgeld gebruikt om het te vernietigen ten faveure van de plaatsing van windturbines. Indiëners willen dat deze situatie wordt getoetst bij het Europese Hof voor de rechten voor de mens en de raad voor veiligheid.

5.Reactie gemeente:

Het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) is een Europees verdrag waarin mensen- en burgerrechten voor alle inwoners van de verdragsluitende staten zijn geregeld. Deze zienswijze onderbouwt niet waarom het gebruik van gemeenschapsgeld strijdigheid met dit verdrag zou opleveren. Indien indiener meent dat er sprake is van een verdragsschending kan hij een klacht indienen bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Om de situatie te kunnen toetsen bij het Europese Hof voor de Rechten voor de Mens, is het vereist dat de situatie ook in de Nederlandse procedure onder de aandacht van de rechter is gebracht. In dit plan is daar op dit moment nog geen sprake van.

6.Indiener

Indiener geeft aan dat er bij de plannen voor het windpark Oude Maas er niet wordt voldaan aan het Verdrag van Aarhus.

6.Reactie gemeente:

Het verdrag van Aarhus ziet op de toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden. Aan deze eisen wordt voldaan. Omdat deze zienswijze niet is onderbouwd wordt hier niet nader op ingegaan. De plannen hebben voor een ieder ter inzage gelegen en de (milieu)onderzoeken behorende bij het plan zijn openbaar gemaakt.

7.Indiener

Er zou een onafhankelijk onderzoek moeten plaatsvinden naar de economische haalbaarheid ten opzichte van andere locaties, de impact op natuur en een meer natuurgetrouw model dat laat zien wat de impact qua geluid en slagschaduw zal zijn.

7.Reactie gemeente

In het MER is aandacht besteed aan de verschillende energieopbrengsten voor de alternatieven. Hieruit blijkt dat een opstelling met tiphoogten van 187 meter een aanzienlijk hogere energieopbrengst heeft. Het MER gaat verder niet in op de investeringsbereidheid van de initiatiefnemers. Het MER is door een onafhankelijk adviesbureau (Pondera) getoetst. De reactie van de gemeente over onafhankelijkheid is terug te lezen onder die hier voorgaande reacties in paragraaf 2.10 van deze Nota.

2.11 Geluid

1.Indiener

Indieners vinden het plaatsen van windturbines met een bronsterkte van meer dan 100 dB in een dichtbevolkt gebied ongepast, zeker omdat er al veel andere geluidsbronnen aanwezig zijn. Andere indieners stellen juist dat er geen geluidsbronnen in de buurt zijn, waardoor de windturbines veel impact hebben.

1.Reactie gemeente

Doordat er zich geen woningen bevinden op plaatsen waar zowel veel geluid van de windturbines, als van andere geluidsbronnen (in kader van de Wet Geluidhinder) aanwezig is, ziet de gemeente vanuit een goede ruimtelijke ordening geen aanleiding om nader onderzoek naar cumulatie uit te voeren. Een juridische basis hiervoor mist eveneens.

2.Indiener

Indieners denken dat mitigerende maatregelen, die nodig zijn om normoverschrijding te voorkomen, leiden tot een onrendabel project. Effecten van mitigatie op rentabiliteit zijn onvoldoende onderzocht.

2.Reactie gemeente

Het geplande windpark moet altijd voldoen aan de wettelijke norm (47 dB L_{den}), zoals beschreven in het Activiteitenbesluit milieubeheer, ongeacht welk windturbinetype uiteindelijk door de initiatiefnemer wordt gekozen. In het akoestisch onderzoek bij de vergunning is een bandbreedte van windturbines met verschillende jaargemiddelde bronsterkten onderzocht. Voor deze bandbreedte is aangetoond dat aan de norm kan worden voldaan. De effecten van mitigatie op de opbrengst zijn in het MER onderzocht. Hieruit blijkt dat deze mitigatie een rendabele exploitatie niet in de weg staat.

3.Indiener

Het effect van de overheersende windrichting en het feit dat geluid over water verder draagt, zijn niet goed zijn verwerkt in de berekening.

3.Reactie gemeente

De geluidsberekeningen zijn uitgevoerd conform bijlage 4 bij de Activiteitenregeling milieubeheer. In de berekening is wel rekening gehouden met de windrichting en de mate van reflectie van verschillende bodemsoorten, inclusief water.

4.Indiener

Het effect van geluid op hoogbouw in Barendrecht is volgens indieners onvoldoende meegenomen.

4.Reactie gemeente

De geluidsbelasting op de hoogbouw kan enkele tienden decibel afwijken van de berekende waarde. De afstand van de windturbines tot hoogbouw in Barendrecht is echter dermate groot (meer dan 1500 meter) dat het effect van de meethoogte op de resultaten verwaarloosbaar is en er met zekerheid geen normoverschrijding van geluid (47 dB Lden) zal optreden.

5.Indiener

Indieners stellen dat de norm voor windturbinegeluid een gemiddelde is. Daarnaast wordt gesteld dat windturbines meer geluid mogen maken dan snelwegen en vliegtuigen. Dit terwijl windturbinegeluid juist als hinderlijker moet worden beschouwd.

5.Reactie gemeente

De norm voor windturbinegeluid is een jaargemiddelde, waarbij geluid dat in de avond en nacht geproduceerd wordt een straffactor krijgt van respectievelijk 5 en 10 dB. Dit heet de L_{den} -methodiek. Een woning die 47 dB L_{den} op de gevel krijgt als gevolg van een windpark ondervindt in de praktijk gemiddeld circa 41 dB en maximaal circa 45 dB. De L_{den} -methodiek wordt ook toegepast voor (bijvoorbeeld) wegen, spoorwegen en vliegverkeer. De norm voor windturbines is strenger dan die voor bijvoorbeeld wegen, omdat windturbinegeluid als hinderlijker wordt beschouwd.

6.Indiener

Mitigerende maatregelen zijn niet in de planregels opgenomen terwijl deze juridische borging wel noodzakelijk en wenselijk is. Verwezen wordt naar de uitspraak ABRvS d.d. 18 december 2013, ECLI:NL:RVS:2013:2447, r.o. 14.3 en 14.4).

6.Reactie gemeente

Windturbines vallen onder het Activiteitenbesluit en moeten hier altijd aan voldoen. De akoestische onderzoeken bij het bestemmingsplan en de vergunning hebben aangetoond dat de gehele bandbreedte, met mitigerende maatregelen, kan voldoen aan de geluidsnorm. Daarmee is voldoende onderbouwd dat het windpark realiseerbaar is. Overigens gaat de geciteerde uitspraak van de Raad van State niet over windturbines. Maatwerkvoorschriften kunnen ook alleen maar opgelegd worden als niet voldaan wordt aan wettelijke normen. Vooralsnog zijn er geen redenen om aan te nemen dat hier niet voldaan kan worden.

7.Indiener

Indieners stellen dat het feit dat het type windturbine nog niet bekend is, ervoor zorgt dat het bestemmingsplan onvolledig is.

7.Reactie gemeente

Voor de gehele bandbreedte die in het bestemmingsplan en de vergunning mogelijk is gemaakt zijn de milieueffecten onderzocht. Welke type er ook wordt geselecteerd, er is dus bekend tussen welke uitersten deze milieueffecten liggen. Voor een aantal zaken, zoals geluid, zal de initiatiefnemer nog aanvullend onderzoek moeten aanleveren na de windturbinekeuze, om aan te tonen dat de keuze inderdaad binnen de bandbreedte past. Gezien er ruime tijd tussen zit, tussen het vaststellen van het bestemmingsplan en de bouw van de windturbines, leggen wij nu nog niet vast wel type windturbine er moet worden geplaatst. Nieuwe ontwikkelingen op de markt zouden dan betere windturbines uit kunnen sluiten. In het bestemmingsplan worden de windturbines planologisch wenselijk gemaakt. Het is niet mogelijk om in het bestemmingsplan te bepalen welk type windmolen moet worden geplaatst.

8.Indiener

Indieners stellen dat laagfrequent geluid tot wel 2.000 meter afstand overlast kan geven. Dit zou worden genegeerd in de MER, terwijl wetenschappelijk is aangetoond dat dit tot gezondheidsklachten kan leiden.

8.Reactie gemeente

Het aandeel laagfrequent geluid in het totale geluid van windturbines is gering. Wel is het zo dat laagfrequent geluid verder draagt: op grotere afstanden zal het geluid van de windturbines dus laagfrequenter zijn. Doordat het laagfrequente brongeluid echter gering is zijn effecten op grote afstand uitgesloten. Bij het opstellen van de wettelijke (geluids-)normen is, voor zover relevant, door het Rijk ook de mogelijke gevolgen van (te hoge) piekbelastingen en laagfrequent geluid op (de gezondheid van) de mens in de afweging betrokken. In dat verband wijzen wij ook op een brief van 31 maart 2014 van de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu aan de Tweede Kamer, waarin staat vermeld dat meerdere studies zijn verricht naar de effecten van laagfrequent geluid, waaronder onderzoeken van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM).² Hieruit blijkt dat het aandeel laagfrequent geluid op de geluidbelasting vanwege de turbine op een woning, gering is, terwijl uit nauwkeurige metingen van de trillingsniveaus in de bodem rond windturbines bovendien is gebleken dat geen overdracht van laagfrequent geluid door de grond plaatsvindt.

9.Indiener

Volgens het MER (pagina 39) zal circa 9 procent van de omwonenden last hebben van laagfrequent geluid.

9.Reactie gemeente

Dit is niet wat er staat op pagina 39 van het MER. Het citaat luidt: "De Staatssecretaris erkent dat gemiddeld 9 procent van de bewoners van woningen die op de normgrens belast zijn met windturbinegeluid zal zijn gehinderd." Er zijn slechts enkele woningen 'op de normgrens belast' (d.w.z. 47 dB L_{den} en/of 41 dB L_{night}). Het aandeel personen dat hinder ondervindt neemt af met de afstand. Het citaat op pagina 39 gaat niet over laagfrequent geluid.

10.Indiener

Er wordt gesteld dat de beschreven mitigerende maatregelen geen verschil in beleving van omwonenden tot gevolg zullen hebben.

10.Reactie gemeente

Uit de berekening volgt dat de windturbines kunnen voldoen aan de geluidsnormen. Wanneer de windturbines veel geluid maken kan het zijn dat ze op gezette momenten moeten worden terug geregeld om aan de norm te kunnen voldoen. In geen geval zullen omwonenden een hogere jaargemiddelde belasting ondervinden dan 47 dB L_{den} ; dit komt overeen met een maximale geluidsbelasting van circa 45 dB.

11.Indiener

In Nederland praat men over afstanden van 400 meter tot de bebouwing. In het Buitenland (Amerika / Canada) praat men over enkele kilometers.

11.Reactie gemeente

Het bestemmingsplan en de vergunning worden getoetst aan Nederlandse wet- en regelgeving. Er is geen aanleiding om aan te nemen dat de Nederlandse normen onvoldoende bescherming bieden.

² Kamerstukken II 2013/14, 33 612, nr.22

12.Indiener

Volgens de rapporten krijgt indiener tussen de 38 en 46 dB gedurende 98% van de tijd dat de windmolens draaien. Dat is evenveel als het geluid van een wasmachine in je woning. En dat kan 's nachts vreselijk irritant zijn als je wilt slapen.

12. Reactie gemeente

De getallen zijn berekend 'op de gevel', dus niet binnenshuis. Doorgaans wordt als vuistregel aangehouden dat de muren van een woning een demping van 20 dB veroorzaken.

13. Indiener

In het MER staat dat de geluidsoverlast niet meer dan 42 dB zal zijn. Indiener is het hier niet mee eens, aangezien dit een gemiddelde is over 24 uur. Als de molens draaien levert dit 104 tot 108 dB op, wat al gehoorschade kan opleveren.

13.Reactie gemeente

Het is waar dat een waarnemer die gedurende langere tijd aan 104 tot 108 dB wordt blootgesteld gehoorschade kan ondervinden. De geluidsbron staat echter op grote afstand, waardoor het geluid op de gevel van indiener een veel lager niveau heeft (max ca. 45 dB). Nederlandse geluidregelgeving gaat nu eenmaal uit van gemiddelden.

14. Indiener

De geluidseffecten zijn niet voldoende onderzocht. De onderzoeken gaan uit van een maximale ashoogte van 117 meter, terwijl maximaal 128,5 meter is toegestaan.

14.Reactie gemeente

Citaat uit het akoestisch onderzoek: Om de bandbreedte voor het milieueffect geluid vast te stellen wordt de stilste windturbine doorgerekend op de laagste ashoogte die binnen de bandbreedte past (117 meter). De luidste windturbine wordt doorgerekend op de hoogste ashoogte (130 meter). Geluid op hogere hoogte draagt immers iets (verwaarloosbaar) verder.

15.Indiener

Maatwerkvoorschriften geluid ontbreken ten onrechte. Er is hier sprake van bijzondere omstandigheden omdat Barendrecht reeds met een hoge geluidsbelasting te maken heeft. In de nacht is deze belasting beduidend minder. De komst van de molens zal hier significant verandering in aanbrengen.

15.Reactie gemeente

In voorliggend plan is geen sprake van 'bijzondere omstandigheid' zoals bedoeld in het Activiteitenbesluit. Het windpark zal aan de 'standaard' wettelijke geluidsnormen moeten voldoen. Hier zal tevens op worden gehandhaafd. Als extra voorwaarden voor geluid heeft de gemeente in de anterieure overeenkomst met de initiatiefnemer vastgelegd dat het laagste bronvermogen voor geluid van de windmolen als een beoordelingscriterium wordt meegenomen in de aanbesteding.

16.Indiener

Er wordt verzocht om geluid beperkende technieken te gebruiken. Zo wordt voorgesteld om de bronbelasting te maximaliseren.

16. Reactie gemeente

Geluid beperkende technieken zijn alleen dan nodig (en verplicht) wanneer normoverschrijding op geluid zou optreden. Omdat de geluidsbelasting op woningen niet alleen bepaald wordt door de bronsterkte, is niet zinvol om dit op te nemen. De mitigerende maatregelen zorgen ervoor dat de belasting op woningen niet de toegestane geluidsbelasting overschrijdt.

17. Indiener

Het plangebied ligt in de nabijheid van het stiltegebied in de gemeente Albrandswaard.

17. Reactie gemeente

Provincie en gemeente onderschrijven de landelijke doelstellingen voor duurzame energieopwekking. Hiertoe zijn binnen de provincie diverse locaties aangewezen. De effecten op het stiltegebied zijn beperkt.

18. Indiener

Indiener geeft aan dat bij de berekeningen is uitgegaan van gegevens van een KNMI station in de Gantelhaven. Er zijn echter verschillen in windsnelheden tussen deze locaties en de berekeningen die zijn gepresenteerd en daarom moeten de gepresenteerde berekeningen dus als irrelevant bestempeld worden.

18. Reactie gemeente

Voor de geluidsberekeningen is er gekozen voor de dichtstbijzijnde meetpost. Hoewel de meetpost niet op de locatie staat zal het verschil in windsnelheid en windrichting niet significant verschillen, waardoor er geen verandering is in de conclusies.

2.12 Slagschaduw

1. Indiener

Indieners maken zich zorgen dat het leefklimaat verslechtert als gevolg van slagschaduw. Ook vinden de indieners dat er ten onrechte uitgegaan is van een realistisch scenario, in plaats van een worst-case scenario en dat de effecten niet voldoende onderzocht zijn. De onderzoeken gaan uit van een maximale ashoogte van 117 meter, terwijl maximaal 128,5 is toegestaan. Ook worden er vijf gezondheids- en onderwijsinstellingen niet beschouwd nu ze buiten de norm-contour liggen.

1. Reactie gemeente

Er wordt uitgegaan van een realistisch scenario, omdat bij dit scenario klimatologische gegevens worden gebruikt om de slagschaduwduur te berekenen. Hierdoor ontstaat er een realistisch beeld van de mogelijke slagschaduwduur. Verder is de maximale ashoogte in de berekening gelimiteerd op 117 meter, omdat de maximale tiphoogte 187 meter is en een grotere rotordiameter meer effect heeft op de slagschaduwduur.

De gezondheids- en onderwijsinstellingen zijn inderdaad relevante objecten voor geluid en slagschaduwbelasting. Daar deze instellingen buiten de norm-contouren liggen is aanvullend onderzoek niet vereist. De beoordeling van de alternatieven is gedaan op basis van aantal woningen binnen de contouren, vandaar zijn deze instellingen niet meegeteld in de beoordeling. Het MER wordt aangepast met deze aanvulling.

2. Indiener

Ook voelen indieners zich benadeeld vanwege de opbrengstderving van zonnepanelen als gevolg van slagschaduw.

2. Reactie gemeente

Er zal geen sprake zijn van opbrengstderving op zonnepanelen van betreffende inspreker, omdat deze dusdanig ver van het windpark ligt dat er geen merkbare derving kan plaatsvinden.

3. Indiener

Tevens is er geen sprake van mitigerende maatregelen voor het chaletpark op 800 meter van het windpark, aangezien er nooit contact is gezocht met het chaletpark.

3. Reactie gemeente

Ter plaatste van het chaletpark zijn geen gevoelige objecten (dit gezien het feit dat het vakantiewoningen zijn) en hier hoeft dus ook geen mitigatie voor plaats te vinden. Vakantiewoningen vallen niet onder de definitie van gevoelig object.

4. Indiener

Tenslotte geeft een van de indieners aan dat in de uitdraai van WindPro de Engelse en Nederlandse taal door elkaar worden gebruikt.

4. Reactie gemeente

Het klopt dat de Engelse en Nederlandse taal door elkaar gebruikt is. Het programma levert een uitdraai in het Engels, terwijl de titel (ingevoerd door de auteur) in het Nederlands was. De bijlage is hierdoor niet onbegrijpelijk geworden.

2.13 Landschap

1. Indiener

Indieners geven aan dat windmolens met een hoogte van 187 meter nog niet op land zijn geplaatst en zeker niet in de omgeving van rustige woonwijken. Zij beschouwen het plan als een forse aantasting van het landschap ter plaatse. Een aantal inwoners van Barendrecht heeft een doorkijk richting de Oude Maas. Hierdoor zullen deze inwoners de windmolens elke dag zien. Vervolgens stellen de indieners dat het beleid erop gericht is om de typische kenmerken en waarden van het landschap te bewaren. Aan randen van deze landschappen zijn onder voorwaarden wel lijnopstellingen mogelijk voor zover die in aaneengesloten grootschalige opstellingen worden geplaatst en dat er een nadere beoordeling en afweging wordt gemaakt op basis van maatwerk. De indieners vinden dat hiervan geen sprake is. Verder passen windturbines niet in een open landschap. Het plan voldoet volgens de indieners niet aan de Structuurvisie Binnenmaas 2020. Er wordt ten onrechte geen rekening gehouden met de grote ecologische waarden en beschermde status van het landschap. Ook wordt het onterecht geen rekening gehouden met de Structuurvisie Hoeksche Waard en er wordt in de beeldkwaliteitsparagraaf ten onrechte geen aandacht besteed aan de effecten, invloed en aanvaardbaarheid op de wijde omgeving.

1. Reactie gemeente

Windturbines hebben door hun grootte en afmetingen invloed op het landschap. In het MER, dat de onderbouwing vormt voor de turbineopstelling, is het thema landschap meegewogen. Daarbij is voortgebouwd op de keuzes die in eerdere beleidsafwegingen zijn gemaakt op basis van landschappelijke uitgangspunten voor de plaatsing van windturbines in de gehele Hoeksche Waard als (voormalig) Nationaal Landschap. Aantasting van de (grootschalige) openheid van gebieden heeft vooral betrekking op de 'vulling' van de open ruimten. Dit wordt voorkomen door alleen (op bepaalde plaatsen) aan de randen van de Hoeksche Waard windpark ontwikkelingen toe te staan, waardoor de open ruimten minder gevuld worden en daarmee de grootschalige openheid of weidsheid minder aangetast.

Windturbines van 187 meter hoog zijn in de huidige windenergieontwikkelingen geen uitzondering. In de Hoeksche Waard hebben de nieuw te bouwen windturbines een tiphoogte van 180 meter (Hogezandse Polder bij Numansdorp) tot meer dan 200 meter (Westerse polder (Numansdorp) en Spui (tussen Nieuw-Beijerland en Piershil)). Daarnaast zijn er al verschillende windparken van meer dan 187 meter gebouwd in Nederland.

2.Indiener

Indieners zijn verder van mening dat de rode waarschuwingslichten boven op de windturbines een onaangenaam vooruitzicht zijn. Ook is er niet duidelijk ingegaan op de signaleringslichten in het bestemmingsplan. Er zijn in de voorliggende stukken aanbevelingen gedaan om minder overlast te veroorzaken. Echter, in de stukken wordt er niet concreet op ingegaan en de vormgeving van de verlichting is ook niet opgenomen in het ontwerpbestemmingsplan.

2. Reactie gemeente

De Inspectie Leefomgeving en Transport Nederland bepaalt hoe de windturbines precies verlicht moeten worden. Hier heeft de gemeente geen invloed op. Wel zijn er recent nieuwe mogelijkheden die de overlast verminderen. Zo hoeven de lampen niet meer te knipperen en kan de lichtintensiteit worden aangepast op de zichtbaarheid. Een verlichtingsplan zal voor de bouw van het windpark ter goedkeuring aan de Inspectie Leefomgeving en Transport voorgelegd worden.

3.Indiener

In een eerdere inspraakreactie is aangegeven dat de windturbines voorzien zullen worden van een matte coating om lichtschittering tegen te gaan. Echter, kent het ontwerpbestemmingsplan hierover geen voorwaardelijke verplichting. Ook bevat het ontwerpbestemmingsplan onvoldoende waarborgen dat er daadwerkelijk vijf identieke windturbines worden gerealiseerd.

3.Reactie gemeente

Het klopt dat het ontwerpbestemmingsplan geen voorwaardelijke verplichting kent dat de windturbines worden voorzien van een matte coating. Dit hoeft niet, omdat dit al is gewaarborgd in de Activiteitenregeling milieubeheer. Artikel 3.13 stelt dat ten behoeve van het voorkomen of beperken van slagschaduw en lichtschittering wordt lichtschittering bij het in werking hebben van een windturbine zoveel mogelijk voorkomen of beperkt door toepassing van niet reflecterende materialen of coating lagen op de betreffende onderdelen. Art. 4.2 sub d van het bestemmingsplan biedt verder borging voor de identieke verschijningsvorm van de windturbines. Dit artikel is aangepast, waardoor nu verzekerd is dat alle turbines van hetzelfde type zullen zijn.

4.Indiener

Indieners stellen dat er geen sprake is van een enkelvoudige lijnopstelling. Mede gelet op de afstand is er feitelijk sprake van de realisatie van twee afzonderlijke windparken. Tenslotte stellen de indieners dat de visualisaties zijn gemanipuleerd. De windmolens zijn erg klein in het landschap ingedeeld. Het lijkt erop dat google streetview is gebruikt, en dit programma maakt gebruik van groothoekopnamen.

4.Reactie gemeente

Het klopt dat, ter beperking van inbreuk op de natuur, de afstand tussen de turbines ten westen en oosten van de snelweg iets groter is. Hiermee is echter nog niet gezegd dat er geen sprake is van een lijnopstelling. De visualisaties zijn gemaakt met behulp van een 3D-model waarin 360-graden foto's zijn gemaakt. Vanwege de opmerkingen omtrent de brede kijkhoek zijn er aanvullende visualisaties gemaakt. De visualisaties zijn op de gemeentelijke website geplaatst, www.binnenmaas.nl onder het kopje Wonen en Leven > Duurzaamheid en milieu > Windmolens. De gemeente is van mening dat de visualisaties een realistisch beeld geven van het windpark.

2.14 Recreatie

1.Indiener

De bevolkingsdichtheid in het eiland IJsselmonde is erg hoog en er zijn beperkte mogelijkheden tot recreatie. In de recreatie in de omgeving van het plangebied is veel financiële overheidssteun gestoken, maar de mogelijkheden tot recreatie in Barendrecht worden door het windpark nog meer verkleind/ernstig bedreigd.

1.Reactie gemeente

De windmolens worden niet geplaatst in het recreatiegebied van het eiland IJsselmonde, en de recreatie daar wordt dan ook niet bedreigd.

2.Indiener

Inspreker stelt dat door de windmolens er sprake is van een daling van de beleving van de recreatiegebieden en dat er een stilstandregeling moet komen voor tijden dat er slagschaduw op deze gebieden valt en voor momenten met teveel lawaai.

2.Reactie gemeente

Mitigerende maatregelen ter beperking van geluid en slagschaduw zijn alleen nodig voor gevoelige objecten. Een recreatiegebied is geen gevoelig object en er zal daarom ook geen verdere stilstand voor dit gebied nodig zijn.

3.Indiener

Omwonenden maken als recreant veel gebruik van de noord- en zuidzijde van de Oude Maas. De windturbines zullen de recreatieve waarden op verschillende manieren aantasten.

3.Reactie gemeente

Het directe effect op recreatie is geen milieueffect en is daarom in het MER niet onderzocht. Eventuele verstoring van natuur wordt gecompenseerd in het natuurcompensatieplan en de overige natuurcompensatie afspraken die zijn vastgelegd in de anterieure overeenkomst. De initiatiefnemer zal voor het windpark een bijdrage storten in het fonds Vitaal Binnenmaas. Dit fonds wordt gebruikt voor de invulling van de natuur en recreatie in de polder Buitenzomerlanden.

2.15 Procedure

1.Indiener

Pas in september hoeft bekend te zijn hoeveel bomen er gekapt zullen worden. Hierdoor kunnen op dit aspect geen zienswijzen ingediend worden en is het MER gebaseerd op aannames.

1.Reactie gemeente

Voor het kappen van bomen wordt in een later stadium, (vóór de bouw van het windpark) wanneer precies duidelijk is hoeveel bomen gekapt zullen worden, een omgevingsvergunning voor het kappen bij de gemeente aangevraagd. Voordat de bomen gekapt worden zal de initiatiefnemer op basis van de Wet natuurbescherming ook een kapmelding moeten indienen bij de provincie.

2.Indiener

Het wordt niet begrepen dat de vergunningaanvragen al in behandeling worden genomen aangezien er een voorschot wordt genomen op het definitieve bestemmingsplan. Beide ondernemingen weten nog lang niet aan welke randvoorwaarden ze moeten voldoen.

2.Reactie gemeente

Omdat toepassing is gegeven aan de coördinatieregeling, die het mogelijk maakt om een ontwerpbestemmingsplan en conceptvergunning tegelijk ter inzage te leggen, is het mogelijk om de vergunningaanvraag vóór vaststelling van het bestemmingsplan in behandeling te nemen. Voor de gehele bandbreedte die in het bestemmingsplan en de vergunning mogelijk is gemaakt zijn de milieueffecten onderzocht.

3.Indiener

Enige drijfveer onder onderhavig plan is dat de Provincie de locatie heeft aangewezen als gewenste windenergielocatie. Uit de behandeling van het voorontwerp in de gemeenteraad bleek dat de instemming met het plan alleen plaatsvindt vanwege de mogelijkheid dat de provincie het proces anders overneemt. Dit kan niet de bedoeling zijn.

3. Reactie gemeente

De gemeente heeft in 2014 besloten om mee te werken aan het onderzoeken van het mogelijk plaatsen van windturbines op deze locatie om het vaststellen van een inpassingsplan door de provincie te voorkomen, en zelf de regie in handen te houden. De gemeente vindt het belangrijk om zelf de regie in handen te hebben om zo de belangen van omwonenden beter te kunnen behartigen door zelf randvoorwaarden te stellen.

4.Indiener

Het Activiteitenbesluit is tot stand gekomen zonder MER en publieksparticipatie. Het Activiteitenbesluit dient als zodanig als onverbindend aangemerkt te worden.

4.Reactie gemeente

Alle activiteiten waarvoor het opstellen van een MER verplicht is, zijn opgenomen in de bijlage van het Besluit MER. Het Activiteitenbesluit is niet opgenomen in deze bijlage en dus ook niet MER-plichtig. Er bestaat verder geen grond waarop publieksparticipatie voor totstandkoming van AMvB's, zoals het Activiteitenbesluit, is verplicht. Uiteraard is de totstandkoming van het Activiteitenbesluit democratisch gelegitimeerd door de formele totstandkoming, waarbij ook de Raad van State advies uit heeft gebracht. Voor het opstellen van het MER is er door de gemeente een plan van aanpak opgesteld om randvoorwaarden op te nemen voor het windpark Oude Maas.

Om de randvoorwaarden te bepalen heeft er een participatiesessie met omwonenden plaatsgevonden en zijn er diverse inloop en informatieavonden geweest.

5.Indiener

De opgave uit het Energieakkoord en de VRM binden uw gemeente niet.

5.Reactie gemeente

Het klopt dat de doelstellingen uit het Energieakkoord niet bindend zijn voor de gemeente. Ook de doelstelling van de provincie is niet bindend voor de gemeente. Het is echter wel zo dat als de gemeente niet meewerkt aan het behalen van deze doelstelling, de provincie op grond van de Elektriciteitswet bevoegd is om de behandeling van de aanvragen over te nemen. Om deze reden heeft de gemeente besloten zelf de procedure te doorlopen.

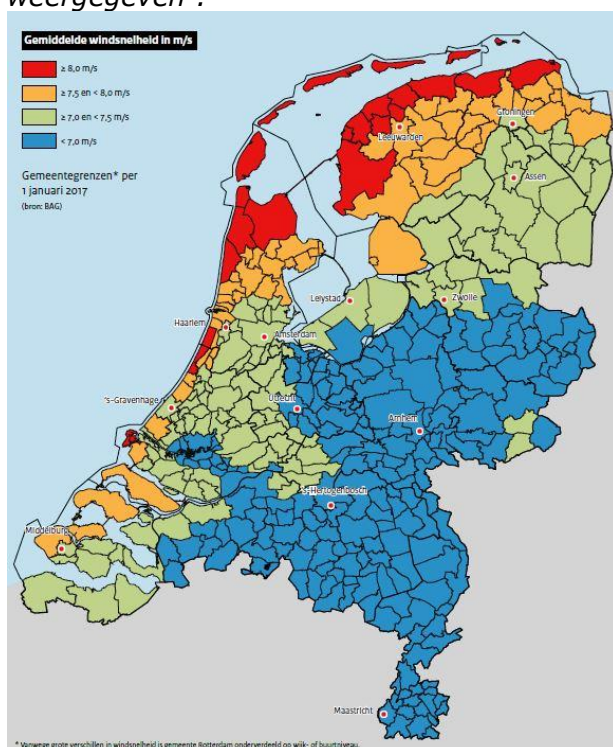
2.16 Financiële haalbaarheid

1.Indiener

Indieners verwachten dat het project niet rendabel is door lage windsnelheden. Daarnaast zijn de aannames niet onderbouwd.

1.Reactie gemeente

Voor de Stimuleringsregeling Duurzame Energie (SDE+) wordt elk jaar opnieuw bepaald hoeveel subsidie windprojecten in Nederland zouden moeten ontvangen om een rendabel project te krijgen. Dit bedrag gaat elk jaar omlaag (omdat windenergie steeds goedkoper wordt), maar de SDE-bijdrage is nog steeds nodig. Het windaanbod in Nederland is gunstig ten opzichte van het grootste deel van Europa. Het windaanbod op de locatie Oude Maas is gemiddeld voor Nederland. Zie bijvoorbeeld de kaart die hieronder is weergegeven³.

³ <http://www.rvo.nl/>

2.Indiener

De enige reden voor het plaatsen van hogere windturbines is dat de molens van 160 meter niet rendabel zijn. Onduidelijk is in hoeverre dat met cijfers onderbouwd is door de exploitant en of dat is beoordeeld door een onafhankelijke deskundige. Nu de initiatiefnemer door een hogere tiphoogte een hoger rendement ontvangt moet dit ook voor de omwonenden tot een beter resultaat leiden als het gaat om geluid- en slagschaduwbeperking en ruimere compensatie.

2.Reactie gemeente

De initiatiefnemer heeft gemeld dat het project met 160 meter in het geding komt omdat 6 fabrikanten hebben aangegeven dat de turbulentie als gevolg van de beperkte hoogte in combinatie met de aanwezige bomen te hoog is. Het gaat hier dus niet alleen om een te lage opbrengst, maar ook om het goed en veilig functioneren van de windturbines. In de second opinion door een onafhankelijk bureau die is uitgevoerd op het MER is bovenstaande meegenomen in de beoordeling.

3.Indiener

Indieners zetten vraagtekens bij het energieopbrengstonderzoek van Bosch & van Rijn, omdat de powercurve van windturbines een logaritmische kromme zou zijn.

3.Reactie gemeente

De verwachte jaaropbrengst is berekend aan de hand van de power curve (die overigens geen logaritmische kromme is, maar een grafiek van het vermogen dat een windturbine bij een bepaalde windsnelheid opwekt) en het windaanbod. Er wordt niet gerekend met gemiddelde windsnelheid, maar met de volledige windsnelheidsverdeling.

4.Indiener

De indiener had graag een hoofdstuk voortschrijdend inzicht gezien dat het convenant van 2013 aanpassing verdient in zijn uitvoering op basis van de ontwikkelingen in windenergie in de afgelopen jaren. Gebleken is dat het rendement van dit windpark zal blijven schreeuwen om gemeenschapsgeld. De huidige onderbouwing met betrekking tot het aantal draaiuren per 24 uur (lees stilstand in verband met beschermde diersoorten rondom de Heinenoordtunnel) is onvoldoende.

4.Reactie gemeente

De gemeente ziet geen aanleiding om tot andere besluitvorming te komen. De SDE+ subsidie wordt voortgezet en neemt elk jaar af. Windenergie krijgt steeds minder gemeenschapsgeld vanwege het goedkoper worden van windenergie. De opbrengstverliezen als gevolg van de stilstandvoorziening voor slagschaduw en vleermuizen zijn niet onacceptabel voor de business case van het Windpark Oude Maas. De initiatiefnemers hebben ondanks deze beperkingen een vergunningaanvraag bij de gemeente ingediend.

5.Indiener

Het eigen vermogen van een initiatiefnemer is al jaren negatief. Als de kosten voor de ontwikkeling al niet door deze vennootschap gedragen kunnen worden rijst de vraag hoe dat zit met de eventuele kosten van verhaal.

5.Reactie gemeente

In de anterieure overeenkomst heeft de gemeente het kostenverhaal voor het windpark met de initiatiefnemer vastgelegd. Alle kosten die betrekking hebben op of te maken hebben met de exploitatie van het project komen voor rekening en risico van de initiatiefnemer. De gemeentelijke kosten gebaseerd op artikel 6.2.4. van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro), ook wel plankosten genoemd, worden door de initiatiefnemer aan de gemeente vergoed. De plankosten zijn de vergoeding voor onder andere de begeleiding, toetsing voor de begeleiding, (externe toetsing) van planologische procedure(s) (waaronder advisering door Commissie MER). Voor de bedragen die de initiatiefnemer aan de gemeente verschuldigd is wordt een bankgarantie gevraagd. Dit is vastgelegd in de anterieure overeenkomst.

2.17 Ontbreken stukken

1.Indiener

Indiener stelt dat niet wordt getoetst aan de bouwregelgeving, omdat constructiegegevens, funderingsadvies en sonderingen, palenplan, wapeningstekeningen en berekeningen funderingsconstructie, tekeningen en berekeningen verankeringen, gewichtsberekening en berekening stabiliteit en het veiligheidsplan als bedoeld in artikel 8.7 van het Bouwbesluit ontbreken.

1.Reactie gemeente

In het Bor (Besluit omgevingsrecht) is geregeld welke stukken er bij de aanvraag om omgevingsvergunning moeten worden ingediend en wat er wordt getoetst moet worden voordat de vergunning kan worden verleend. De genoemde stukken mogen later worden ingediend. In de anterieure overeenkomst is bovendien vastgelegd dat drie maanden voor aanvang van de werkzaamheden voor het windpark Oude Maas de initiatiefnemer een inrichtingsplan en verkeersplan ter goedkeuring voorlegt aan de gemeente. De initiatiefnemer mag pas starten met de bouw als de gemeente deze plannen heeft goedgekeurd.

2.18 Overig reacties uit de zienswijzen die niet vallen onder boven genoemde thema's

1.Indiener

Indieners geven aan dat de buurgemeenten en omwonenden niet goed voorgelicht zijn.

1. Reactie gemeente

Al vanaf 2013 hebben er verschillende informatieavonden plaatsgevonden waarvoor omwonenden en buurgemeenten zijn uitgenodigd. Vanaf februari 2014 werken wij met een digitale nieuwsbrief waarin wij regelmatig de laatste stand van zaken en belangrijke informatie rondom het windpark Oude Maas vermelden. Om de inwoners van Barendrecht te bereiken hebben wij vanaf het begin van het proces contact gezocht met de gemeente Barendrecht. Alle publicaties zijn zowel vermeld in de gemeente rubriek (het Kompas in de Hoeksche Waard) als ook in de Schakel in Barendrecht. Daarnaast communiceren wij ook via onze website en social media. Bovendien is er voorafgaand aan het ontwerpbestemmingsplan een voorontwerp gepubliceerd waarop inspraakreacties ingediend konden worden en heeft de Notitie Reikwijdte en Detailniveau voorafgaand aan het MER in 2015 voor een ieder ter inzage gelegen. Daarom heeft de communicatie rond dit project ruimschoots aan de wettelijke eisen voldaan.

2.Indiener

Indieners zijn van mening dat er sprake is van belangenverstrengeling tussen gemeenten en provincie enerzijds en aandeelhouders en energieleveranciers anderzijds. Ook bestaat het idee dat de bevoegde gezagen en adviesbureaus niet onafhankelijk zijn omdat deze onderdeel uitmaken van de windlobby en financieel voordeel hebben bij de realisatie van de windparken.

2.Reactie gemeente

Het onderwerp onafhankelijkheid is beantwoord in paragraaf 2.10 van deze nota. De gemeente is van mening dat er geen sprake is van belangenverstrengeling tussen gemeente en provincie enerzijds en aandeelhouders en energieleveranciers anderzijds. De gemeente en provincie zijn publieke organisaties zonder winstoogmerk. Zie ook de beantwoording onder paragraaf 2.10 reactie 1 van de gemeente.

3.Indiener

De vigerende turbines dienen een certificering te hebben van een erkend keuringsinstituut. Uit de rapportage is hiervan niets gebleken. Zonder deze keuring en gedetailleerde omschrijving kan geen omgevingsvergunning worden verleend.

3.Reactie gemeente

De te plaatste turbines zullen IEC gecertificeerd zijn. Certificering is verplicht op basis van art. 3.14 lid 3 Activiteitenregeling. Aan deze eis zal worden voldaan.

4.Indiener

Direct omwonenden maken zich zorgen over uitlatingen die gedaan zijn met betrekking tot het kwalificeren van de woning als 'bedrijfswoning'. Daarmee werd gesuggereerd dat de woning geen of minder bescherming zou toekomen.

4.Reactie gemeente

Alle woningen, inclusief bedrijfswoningen voor zover ze niet tot de sfeer van de inrichting van het windpark behoren, worden beschermd tegen hinder. De hinder op alle woningen zal dan ook nergens hoger zijn dan wettelijk toegestaan. In het MER is geen onderscheid gemaakt tussen woningen.

5.Indiener

De zienswijzenperiode lag in de vakantieperiode ter inzage waarmee men nauwelijks heeft kunnen reageren op de plannen.

5. Reactie gemeente

De plannen hebben voor zes weken van 26 juni tot en met 7 augustus 2017 ter inzage gelegen. Het is wettelijk toegestaan om de plannen in deze periode ter inzage te leggen. De plannen lagen twee weken voor aanvang van de vakantieperiode ter inzage en de gemeente heeft iedereen tijdig en duidelijk geïnformeerd.

6.Indiener

Er wordt verwezen naar de gedragscode van Eneco. Het voorliggend plan zou hier niet aan voldoen.

6.Reactie gemeente

Algemene gedragscodes van een ontwikkelaar zijn niet relevant voor de beoordeling van een vergunning of het bestemmingsplan.

7.Indiener

Vanwege financiële redenen is een inpassingsplan onwettig. Geadviseerd wordt om juridische specialisten te laten toetsen of de provincie wel wettig gehandeld heeft.

7.Reactie gemeente

Er is geen sprake van een provinciaal inpassingsplan, maar een bestemmingsplan vastgesteld door de gemeente. De gemeente heeft namelijk zelf besloten om mee te werken aan de bestemmingsplanprocedure voor het windpark Oude Maas om de regie in handen te houden en randvoorwaarden en eisen te stellen. De economische uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan is voldoende gewaarborgd.

8.Indiener

Door trillingen en resonantie in de bodem kunnen de windturbines tot grote overlast in woningen resulteren. Ook het zware transport van windturbines kan trillingen bij woningen veroorzaken.

8.Reactie gemeente

Trillingen die door de windturbine in de bodem worden veroorzaakt zijn niet meetbaar op afstanden groter dan enkele meters van de windturbine. Effecten van (bodem)trillingen op honderden meters afstand zijn uitgesloten. In de anterieure overeenkomst is vastgelegd dat de initiatiefnemer ter goedkeuring van de gemeente een verkeersplan opstelt. De gemeente zal samen met de overige wegbeheerders de transportroute beoordelen.

9.Indiener

LTO Noord verzoekt de gemeente om een deel van de inkomsten uit het fonds Vitaal Binnenmaas te besteden aan agrarische structuurverbeteringen, waar alle agrarische ondernemers in het gebied van (kunnen) profiteren en de omliggende agrarische ondernemers de mogelijkheid tot het participeren in de vorm van obligaties te bieden en voorrang te verlenen.

9.Reactie gemeente

De inkomsten uit het fonds Vitaal Binnenmaas van de ontwikkeling van de windmolens zullen rondom het gebied de Polder Buitenzomerlanden (waar de windmolens worden geplaatst) worden ingezet voor compensatie van natuur en recreatie. Daarnaast zullen er participatiemogelijkheden komen in de vorm van obligaties waar iedereen in kan participeren, de (direct) omwonenden zullen hier echter voorrang op krijgen. Wij zullen agrarische ondernemers echter wel de mogelijkheid geven om hierin mee te kunnen participeren.

10.Indiener

Het gehele gebied is vervuild met havenslib. Dat zou betekenen dat de grond waar de molens komen eerst zou moeten worden gesaneerd. Indiener eist hiernaar een onafhankelijk onderzoek en indiener eist dat de initiatiefnemers dit gaan betalen.

10.Reactie gemeente

De grond is inderdaad vervuild en zal ook op kosten van initiatiefnemers gesaneerd worden. Dit is reeds verplicht op grond van de Wet bodembescherming. Deze afspraken zijn tevens vastgelegd in de anterieure overeenkomst.

11. Is er met de initiatiefnemers afgesproken dat zij de molens aan einde van hun levensduur zullen afbreken?

11. Reactie gemeente

In de anterieure overeenkomst is vastgelegd dat de initiatiefnemer de windturbines met daarbij horende voorzieningen zoals de toegangsweg en fundering op eigen kosten en risico binnen 12 maanden moet verwijderen of vervangen als een of meer windturbines langer dan drie maanden niet meer in gebruik zijn of gebruikt kunnen worden (uitgezonderd onvoorziene omstandigheden).

12. Indiener

Inspreker meldt dat de in de visualisaties opgenomen kaarten 20 jaar oud zijn. Complete woonwijken zijn niet opgenomen. Hierdoor ontstaat er een onjuist beeld en roept het vraagtekens op in hoeverre dit bewust is gedaan.

12. Reactie gemeente

Er zijn inderdaad overzichtskaarten gebruikt uit een database waarbij de situatie sommige woonwijken nog niet op staan. Dit is niet bewust gedaan. De visualisaties zelf zijn overigens accuraat.

13. Indiener

Indieners geven aan een inspraakreactie ingediend te hebben tegen het voorontwerpbestemmingsplan en bijbehorende MER. De gemeente heeft de ontvangst bevestigd, maar tot op de dag van vandaag is een reactie uitgebleven.

13. Reactie gemeente

De beantwoording van inspraakreacties op het voorontwerpbestemmingsplan gaat via een zogeheten 'nota van inspraak'. Deze is door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente vastgesteld. De nota lag samen met het ontwerpbestemmingsplan en de aanvraag omgevingsvergunning tot 7 augustus 2017 ter inzage. In deze nota staan de inspraakreacties en het antwoord daarop vermeld. In de Nota van Inspraak staat ook welke inspraakreacties hebben geleid tot een aanpassing van het ontwerpbestemmingsplan. Vanwege de hoeveelheid (identieke) inspraakreacties is een vorm gekozen waarbij thematisch is beantwoord. Wellicht was het daardoor minder eenvoudig om ingediende reacties terug te vinden. Dat weegt niet op tegen de overzichtelijkheid en de betere leesbaarheid van het stuk. De gemeente behandelt de namen van de sprekers vertrouwelijk en worden daarom niet bij naam genoemd in de Nota van Inspraak. De toelichting op de door de gemeente gekozen vorm van thematische beantwoording, hebben wij geplaatst op onze website en in de nieuwsbrief die wij verspreiden. In dit soort procedures gebruikt de gemeente de formele informatiekkanalen: de gemeentelijke website en de gemeentepagina in 'het Kompas'. Daarnaast zet de gemeente in op extra kanalen als de nieuwsbrief, persberichten en social media. De gemeente begrijpt dat de inwoners van de gemeente Barendrecht de gemeenterubriek niet ontvangen. Juist om iedereen zo goed mogelijk te informeren, is aan de gemeente Barendrecht gevraagd dit te communiceren door de publicatie ook in hun eigen gemeentepagina te plaatsen.

14. Indiener

Artikel 5 van de gemeentelijke coördinatieregeling sluit coördinatie in de gevallen waar een MER verplicht is uit.

14. Reactie gemeente

De gemeentelijke coördinatieregeling beschrijft in welke gevallen de gemeente de coördinatieregeling als bedoeld in artikel 3.6 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) bevordert. In deze nota is inderdaad opgenomen dat het college deze gecoördineerde voorbereiding niet bevordert als er sprake is van een procedure met een milieueffectrapportage (MER). De coördinatie voor het windpark vindt zijn grondslag echter niet in de gemeentelijke coördinatieverordening maar in de Elektriciteitswet. Hier volgt geen uitsluiting bij een MER-plicht. Daarnaast heeft de gemeenteraad expliciet in een besluit op 20 februari 2017 besloten om de gemeentelijke coördinatieregeling toe te passen op de windenergielocatie Oude Maas, waarmee gecoördineerde besluitvorming over bestemmingsplan en omgevingsvergunning plaats kan vinden.

15. Indiener

Verzocht wordt om uitvoering van het amendement zoals dat unaniem door de gemeenteraad is vastgesteld op 16 maart. Namelijk een plaatsing conform variant 1b (in huidige MER 2b) zonder verschuiving van 30 of 40 meter.

15. Reactie gemeente

Het uitgangspunt van de opstelling in het bestemmingsplan is de opstelling 2b uit het huidige MER geweest. Door factoren als geluidsbelasting en als het bewaren tot een veilige afstand tot de Rotterdam Rijn Pijpleiding heeft er een verschuiving van de voorgaande opstelling plaatsgevonden in het ontwerpbestemmingsplan. In de huidige opstelling is de maximale afstand, die mogelijk is, aangehouden tot de dichtstbijzijnde woning.

16. Indiener

De gemeenteraad wordt verzocht uit te gaan van 15 MW en dat meer vermogen alleen mogelijk is als er grote voordelen voor de omgeving uit voort komen. GS heeft immers gesteld dat er minimaal 15 MW opgesteld moet worden, hierom kan er 1 turbine komen te vervallen.

16. Reactie gemeente

Een groter vermogen betekent niet dat de milieueffecten ook groter zullen zijn. De gemeente ziet daarom geen reden het vermogen te beperken tot 15 MW, nu de maximale milieueffecten reeds vastgelegd zijn en er aanvullende voorwaarden in de anterieure overeenkomst zijn opgenomen. Dat er minimaal 15 MW per windpark moet komen, wil niet zeggen dat er niet meer vermogen opgesteld mag worden.

17. Indiener

Er moeten waterdichte afspraken komen om bij eventuele effecten op te ontvangen signalen voor telefonie, TV, radio, internet en andere signalen de windmolens acuut stil te zetten.

17. Reactie gemeente

Afspraken met betrekking tot het ontstaan van schade bij de aanleg van het park zijn vastgelegd bij anterieure overeenkomst. Aangezien het onmogelijk is om in het moment vast te stellen dat genoemde storingen veroorzaakt worden door een windturbine, zullen deze ook niet stilgezet worden.

18. Indiener

In Binnenmaas is slechts één geschikte locatie voor windenergie aangewezen. Daarmee is sprake van een schaarse vergunning. Bij de verdeling van schaarse vergunningen moeten alle potentiële gegadigden gelijke kansen krijgen om in een transparante procedure mee te dingen naar zo'n vergunning.

18. Reactie gemeente

Een schaarse vergunning is een vergunning waarvan er maar 1 of een beperkt aantal verleend kunnen worden terwijl er meer (potentiele) gegadigden zijn. Er moet dus sprake zijn van een verdelingsvraag. Bij ruimtelijke ontwikkelingen is dat niet aan de orde.

Er is voor de Hoeksche Waard geen maximaal aantal windmolens vastgesteld. Het is niet zo dat er maar een beperkt aantal vergunningen vooraf beschikbaar was. De vergunningen zijn aangevraagd door initiatiefnemers met plannen voor het realiseren van een windpark die daarover overeenstemming hebben bereikt met de betrokken grondeigenaren. Daarmee is er geen sprake van een schaarse vergunning.

19. Indiener

Indieners vragen zich af wat er gebeurt als niet voldaan wordt aan de aannames zoals gedaan in de onderzoeken.

19. Reactie gemeente

De wettelijke normen blijven gelden ondanks de vergunning verlening. Als dus na realisatie van het windpark aantoonbaar blijkt dat niet aan de normen voldaan wordt, zal hierop gehandhaafd worden zodat alsnog voldaan wordt aan de normen.

20. Indiener

Indieners stellen dat dit voornemen niet los worden gezien van andere ontwikkelingen in dit deel van de gemeente Binnenmaas, namelijk de ontwikkeling van het industrieterrein nabij de Suikerunie in Puttershoek. Deze ontwikkelingen versterken elkaar in negatieve zin ten aanzien van de diverse vormen van belasting op het woon- en leefklimaat.

20. Reactie gemeente

De diverse ontwikkelingen in het noordelijke deel van de gemeente Binnenmaas zijn procedureel niet aan elkaar gekoppeld. Mogelijke effecten op het woon- en leefklimaat worden per ontwikkeling bekeken. Dit betekent ook dat belanghebbenden per procedure recht hebben op inspraak, het indienen van beroep of bezwaar of het indienen van een verzoek tot planschade. In de procedure tot herziening van een bestemmingsplan zijn die mogelijkheden verankerd. Deze verankering biedt voldoende rechtsmogelijkheden om procedures van verschillende ontwikkelingen los van elkaar te kunnen doorlopen.

3. Beantwoording bestuursorganen

Gemeente Barendrecht
Postbus 501
2990 EA Barendrecht
Inhoud reactie
<u>Maatschappelijk draagvlak</u>
1.Indiener De indruk bestaat dat de plannen zijn toegeschreven naar de wensen en financiële belangen van de initiatiefnemers. De ruimtelijke, maatschappelijke en landschappelijke belangen zijn ondergeschikt geweest aan deze financiële belangen.
<u>1.Reactie gemeente</u> <i>De Raad van State heeft op 23/2/2005 al aangegeven dat het feit dat niet iedereen het met een plan eens is, niet hoeft te betekenen dat er geen draagvlak is. Draagvlak is geen harde voorwaarde voor het plan. Daarnaast zijn de ruimtelijke, maatschappelijke en landschappelijke belangen wel degelijk de voornaamste afwegingskader geweest. Zo is er een grote afstand (minimaal 900 meter) tot woonkernen aangehouden en is bij de positionering van de windturbines rekening gehouden met onder andere natuurwaarden en nabij gelegen woningen.</i>
<u>Inwoners Barendrecht worden onevenredig geraakt</u>
2.indiener De beoogde locatie van het windpark is zodanig gekozen dat inwoners van Binnenmaas zo min mogelijk last zullen ondervinden.
<u>2.Reactie gemeente</u> <i>De provincie Zuid-Holland heeft de locatie aangewezen in de VRM. Het is niet aan de gemeente om af te zien van de zoekgebieden die provinciaal zijn vastgesteld. (Zie ook paragraaf 2.2 van deze nota).</i> <i>De inwoners van Barendrecht worden niet anders behandeld dan de inwoners van Heinoord. Dit gezien het feit dat de initiatiefnemer heeft toegezegd om de slagschaduw terug te regelen voor alle woningen binnen 1,5 kilometer van het windpark. (zie ook paragraaf 2.3 van deze nota).</i>
<u>Veiligheidsrisico's zin ten onrechte niet (voldoende) in kaart gebracht</u>
3.Indiener Ten onrecht is geen of te weinig aandacht besteed aan de effecten voor de gemeente (inwoners van) Barendrecht. Er is ten onrecht niet of onvoldoende ingegaan op de veiligheidsrisico's, zoals radarverstoring op kritische infrastructuur, gas- en hoogspanningsleidingen en locaties waar gevaarlijke stoffen zijn opgeslagen of worden verwerkt. Ook dienen de veiligheidsrisico's van ijsvorming op de rotorbladen verwaarloosbaar klein te zijn. Dit is onvoldoende belicht in het MER.

3. Reactie gemeente

De windturbines vormen vanwege hun afstand geen risico's voor (inwoners van) gemeente Barendrecht. In een worst case studie is aangetoond dat bij een wiekbreuk de afbrekende wiek Barendrecht niet kan bereiken

Op de relevante radarsystemen (scheepvaart en luchtvaart) is wel degelijk ingegaan. Aan de afstandscriteria (scheepvaart) en de radarverstoringnorm (luchtvaart) wordt voldaan. (zie ook paragraaf 2.8 en 2.9 van deze nota).

Bevoegd gezag onjuist

4. Indiener

Uit artikel 9e van de Elektriciteitswet volgt het uitgangspunt dat de Provinciale Staten het bevoegd gezag zijn. Uit artikel 9f volgt vervolgens dat GS de voorbereiding en bekendmaking van de besluiten coördineren. De wet voorziet niet in het sluiten van een overeenkomst als rechtsvorm voor een overdracht van bevoegdheden, waarmee er geen sprake kan zijn van overgedragen bevoegdheden. Overigens ligt aan de overeenkomst ten grondslag dat PS normaliter bevoegd gezag zijn en in zoverre valt het onderhavig ontwerp nog minder te begrijpen.

Daarnaast verzet ook het bepaalde in artikel 9f lid 6 zich tegen de nu toegepaste delegatie. Uit dit artikel volgt immers dat delegatie niet is toegestaan indien "redelijkerwijze niet valt te verwachten dat toepassing van het eerst lid de besluitvorming in betekende mate zal versnellen of dat daaraan anderszins aanmerkelijke voordelen zijn verbonden."

4. Reactie gemeente

De grondslag van de overdracht van bevoegdheden ligt niet in artikel 9f lid 6. Van de Elektriciteitswet. Dit artikel bepaalt dat Gedeputeerde Staten in bepaalde gevallen kunnen besluiten dat de coördinatie en bekendmaking van besluiten niet gecoördineerd plaatsvindt. Uit ABRvS 27 mei 2015, ECLI:NL:RVS:2015:1702, JB 2015/131volgt dat Provinciale Staten niet exclusief bevoegd zijn, maar de gemeenteraad eveneens bevoegd blijft tot het vaststellen van een plan dat voorziet in een windpark met een capaciteit van 5 tot 100 MW op het grondgebied van de gemeente. Dit volgt eveneens uit artikel 9e, tweede lid, waarin staat dat Provinciale Staten in ieder geval van hun bevoegdheid gebruik moeten maken indien de raad een verzoek tot vaststelling of wijziging van een bestemmingsplan ten behoeve van een dergelijk windpark heeft afgewezen

Dit betekent dat de gemeenteraad eveneens bevoegd is, mits geen sprake is van een door de gemeente Binnenmaas afgewezen aanvraag van de producent tot vaststelling dan wel wijziging van een bestemmingplan ten behoeve van de realisatie van de windmolens. Hiervan is geen sprake.

Er is voldaan aan de in art. 9e. in de Elektriciteitswet genoemde voorwaarden. In het citaat is namelijk weggelaten dat bij de inschatting de "omvang, aard en ligging" in aanmerking genomen moet worden. Nu het de ontwikkeling van een windpark van vijf windturbines op een aangewezen locatie door de provincie betreft en er verder geen sprake is van bijzonderheden, anders dan te verwachten bij de ontwikkeling van een windpark, is aan deze voorwaarden voldaan. Bovendien betreft de genoemde bepaling een verwachting voor de toekomst. Dat achteraf blijkt dat het proces vertraging oploopt, betekent niet dat geen toepassing gegeven had mogen worden aan de bepaling.

Geen adequate stilstandvoorziening

5. indiener

De benodigde stilstand voorziening voor slagschaduw zou opgenomen moeten worden in het bestemmingsplan. Bovendien heeft de Commissie voor de m.e.r. aangegeven dat de stilstandvoorziening onvoldoende omschreven is.

5. Reactie gemeente

Nu stilstand voor geluid en slagschaduw reeds verplicht is op grond van het Activiteitenbesluit en Activiteitenregeling is het niet wenselijk c.q. nodig om dit tevens op te nemen in het bestemmingsplan. Verder zijn de opmerkingen van de Commissie m.e.r. verwerkt. (zie ook artikel 2.12 van deze nota).

Milieueffecten zijn onvoldoende onderzocht

6. Indiener

De geluids- en slagschaduweffecten zijn niet voldoende onderzocht. De onderzoeken gaan uit van een maximale ashoogte van 117 meter, terwijl maximaal 128,5 meter is toegestaan.

6. Reactie gemeente

Het citaat uit het akoestisch onderzoek luidt: Om de bandbreedte voor het milieueffect geluid vast te stellen wordt de stilste windturbine doorgerekend op de laagste ashoogte die binnen de bandbreedte past (117 meter). De luidste windturbine wordt doorgerekend op de hoogste ashoogte (130m meter). Geluid op hogere hoogte draagt immers iets (verwaarloosbaar) verder.

In het slagschaduwonderzoek is de maximale ashoogte in de berekening gelimiteerd op 117 meter, omdat de maximale tiphoogte 187 meter is en een grotere rotordiameter meer effect heeft op de slagschaduwduur. Voor slagschaduw zijn alleen afmetingen van de windturbine van belang. Daarbij geldt dat de maximale tiphoogte als uitgangspunt is genomen voor het inzichtelijk maken van de maximale schaduweffecten en niet de ashoogte. Binnen de maximale tiphoogte is vervolgens rekening gehouden met de maximaal toegestane rotordiameter van 140. Dat kom je uit op een ashoogte van tiphoogte - wieklengte, $187\text{ m} - (140/2) = 117\text{ m}$. Omdat tiphoogte en rotordiameter bepalend zijn voor het invloedsgebied voor slagschaduw heeft dit windturbinetype binnen de bandbreedte van de afmetingen de grootste schaduweffecten (en worden met een windturbinetype met de kleinst toegestane rotor de minimale schaduweffecten inzichtelijk gemaakt).

Voor geluid en slagschaduw zijn voor de ashoogte dus verschillende maximum hoogte gebruikt. Dit om te zorgen dat voor de slagschaduwberekeningen de grootste rotordiameter, en dus ook de grootste effecten in kaart worden gebracht. Voor zowel het aspect geluid als het aspect slagschaduw geldt dat de bandbreedte voor de milieueffecten inzichtelijk is gemaakt in het betreffende onderzoek, dus de effecten die minimaal en maximaal kunnen optreden bij de bouw van een windturbinetype binnen de bandbreedte.

Voor geluid is voor het inzichtelijk maken van de maximale milieueffecten een windturbinetype ingevoerd met het grootste bronvermogen en hoogste ashoogte binnen de bandbreedte voor de afmetingen. Daarmee worden de maximale geluideffecten (grootste invloedsgebied) inzichtelijk gemaakt.

(Zie ook artikel 2.11 en 2.12 van deze nota).

Gevolgen voor natuur onvoldoende onderzocht

7. Indiener

Ook komt in het gebied een aantal soorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen vanuit natura-2000 gebieden gelden voor. Het natuuronderzoek stelt dat hiervoor geen significante effecten op de instandhoudingsdoelstellingen verwacht worden. Op basis van art. 28 lid 3 Wnb had hiervoor echter een passende beoordeling moeten plaatsvinden. Bovendien heeft de genoemde 1% mortaliteitsnorm betrekking op de aanwezige populatie en niet de landelijke instandhoudingsdoelstelling, waardoor de cijfers anders kunnen uitvallen.

Indieneren stellen dat het onderzoek naar broedvogels op een verkeerd moment heeft plaatsgevonden en dat op basis van de rapportages niet verzekerd is dat er op 75m van vogelnesten geen windturbines komen. Ook wordt gesteld dat de 75m wellicht groter is voor bepaalde soorten. Ook wordt in het natuuronderzoek, zoals het lijkt een beroep gedaan op art. 3.1 lid 5 Wnb, door te stellen voldoende alternatieven voor nestellocaties aanwezig zijn. Dit artikel is echter niet van toepassing voor zover het gaat om vogels die zijn opgenomen in bijlage II bij het verdrag van Bern.

Ook wordt in het natuuronderzoek uitgegaan van een laagste tiphoogte van 60m, terwijl op grond van de bandbreedte 47 hoogte mogelijk is. Daardoor zijn de conclusies uit het natuuronderzoek niet geldig voor de situatie beschreven als in het MER.

Aangegeven wordt dat aan het compensatieplan gerefereerd wordt zonder datum en kenmerk waardoor het te makkelijk wordt om het achteraf te wijzigen. Het compensatieplan maakt niet duidelijk hoe en waar de compensatie zal plaatsvinden. Het is dan ook niet aangetoond dat compensatie van voldoende kwantiteit en kwaliteit mogelijk is. Door het ontbreken van een sluitend compensatieplan is een deel van de planvorming niet openbaar en te toetsen. Daarnaast is daarmee niet voldaan aan de voorwaarden van een compensatieplan zoals gesteld in artikel 6 van de beleidsregel 'Compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland'.

Ook wordt aangegeven dat een ontheffing voor verlies van NNN alleen is bedoeld voor onvoorziene incidentele gevallen waar in dit geval geen sprake van is.

Verder wordt in de toelichting op het bestemmingsplan gesproken van strijdigheid met art. 2.2.1 lid 2, terwijl slechts ontheffing is verleend van art. 2.3.2 lid 1 van de Verordening.

Daarnaast is de ontheffing niet tezamen met het Ontwerpbestemmingsplan via de gemeentelijke website ter inzage gelegd, terwijl dit wel onderdeel uitmaakt van de relevante stukken die nodig zijn ter beoordeling van het bestemmingsplan. Art. 3.2 lid 6 en 4 van de verordening bepalen bovendien dat een afschrift van de ontheffing bij de toelichting op het bestemmingsplan toegevoegd moet worden.

De op 30 mei verleende ontheffing is ten onrechte verleend, gezien de strijdigheid met het Natura 2000 gebied. Dat er gecompenseerd gaat worden doet daar niet aan af.

7. Reactie gemeente

Omdat het natuuronderzoek uitsluit dat het plan significante gevolgen heeft voor instandhoudingsdoelstellingen, is het niet nodig een passende beoordeling op te stellen. Met het natuuronderzoek is in het najaar een geconcentreerde ('gestuwde') migratie van de Ruige dwergvleermuis vastgesteld.

Van deze soort vindt de geboorte en het kramen van jonge dieren in de zomer massaal plaats in Oost-Europa, terwijl de meeste mannelijke dieren in het overwinteringsgebied in West-Europa (vooral ook kustzones in Nederland) blijven.

Met name in het najaar (tot in oktober) migreren de vrouwelijke dieren met de geboren jongen in een massale, zogenaamd 'gestuwde' migratie terug naar hun overwinteringsgebied in Nederland, waarbij ze gebruik maken van migratiebanen over het water langs oevers van rivieren en kanalen, en vervolgens van migratiebanen langs de kust.

Overigens kent de voorjaarsstrek géén duidelijke piek met concentraties van grote aantallen dieren.

Deze migratiebanen worden door het grootste deel van de populatie gebruikt om zich, na via 'rivierbanen' de kustzone van Nederland te hebben bereikt, vervolgens over West-Nederland te verspreiden. Zo'n migratie heeft dus geen betekenis voor de kleine, plaatselijk lokaal aanwezige populaties, maar juist met de populatie-omvang.

Om deze reden, migratiegedrag, wordt het 1% mortaliteitscriterium dan ook toegepast op de landelijke populatie in plaats van de lokale populatie.

Wat betreft de laagst reikende wiektip is van belang dat de migrerende Ruige dwergvleermuizen ook bij voorkeur windluwe situaties verkiezen om bij hun lange tocht energie te sparen. Slechts bij zeer lage windsnelheden waarbij nauwelijks energieverlies optreedt, zullen de dieren van deze soort 'hoog' vliegen, reden waarom in de migratieperiode een stilstands-voorziening als mitigerende maatregel, van belang is om effecten tot vrijwel nihil te beperken.

Daarom ook speelt de 'rotorhoogte' (hoogst reikende vleugeltip) bij de Ruige dwergvleermuizen geen rol van betekenis.

Voorts is in dit plangebied geen sprake van aantallen van soorten die veel hoger vliegen (zoals de Rosse vleermuis, zie par. 5.1 en 5.2).

Dat een stilstandvoorziening bij lage temperaturen niet in werking hoeft te zijn heeft te maken met het feit dat vleermuizen bij lagere temperaturen niet actief zijn.

De (bekende) verstoringsafstand voor nestelende vogels varieert van enkele meters (zoals bij meerkoeten) tot 75 meter bij buizerd (zie Soortstandaard buizerd).

Van de roofvogels als boomvalk, havik en sperwer (alle met jaarrond beschermde nesten) zijn geen verstoringsafstanden vastgelegd. Daarom is voor deze soorten aangesloten bij de Soortstandaard van de buizerd.

Het klopt verder dat artikel 3.1 lid 5 Wnb niet van toepassing is op een aantal soorten. Hiertoe behoren ook de IJsvogel, de Gekraagde roodstaart en de Glanskop. De aangetroffen nesten van deze soorten lijken op voldoende afstand te liggen om niet verstoord te worden.

Nu het natuurcompensatieplan ter inzage is gelegd is voldoende gewaarborgd dat aanpassingen herleidbaar zijn. Het natuurcompensatieplan beschrijft duidelijk welk gebied gecompenseerd dient te worden en de kenmerken daarvan. Verder beschrijft het compensatieplan uitgebreid wat de mogelijke compensatie behelst. Ook zijn de benodigde financiële middelen concreet vastgelegd, waarmee de precieze invulling van de compensatie (nog) niet vastgelegd hoeft te worden. Omdat het belangrijk is dat de compensatie optimaal plaatsvindt, wordt het verder concretiseren van het plan uitgesteld om aan te kunnen sluiten bij plannen van het Hoekschevaards Landschap. Verder is zo veel mogelijk aangesloten bij hetgeen bepaald in 'Compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland'.

Aangezien er voldaan is aan de bepalingen uit art. 3.2 van de Verordening Ruimte is de ontheffing voor het NNN rechtmatig verleend. Er is verder in dit geval sprake van een bijzondere omstandigheid nu het gebied door de provincie is aangewezen voor ontwikkeling van windenergie.

Het klopt dat in de toelichting van het bestemmingsplan een onjuiste verwijzing (art. 2.2.1 lid 2) naar de verordening is opgenomen. Betreffende verwijzing wordt gewijzigd.

De ontheffing voor het NNN heeft wel tegelijk met het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegen en is op www.ruimtelijkeplannen.nl geplaatst. Indiener heeft gelijk dat de ontheffing niet terug te vinden was bij de stukken die zijn geplaatst op de gemeentelijke website. De gemeente heeft alsnog de ontheffing voor het NNN op de website geplaatst.

Realisatie is in strijd met de landschappelijke kwaliteiten in het gebied

8. Indiener

Het plan is in strijd met de landschappelijke kwaliteiten van het gebied.

8. Reactie gemeente

Windturbines hebben door hun grootte en afmetingen invloed op het landschap. In het MER, dat de onderbouwing vormt voor de turbineopstelling, is het thema landschap meegewogen. Daarbij is voortgebouwd op de keuzes die in eerdere beleidsafwegingen zijn gemaakt op basis van landschappelijke uitgangspunten voor de plaatsing van windturbines in de gehele Hoeksche Waard als (voormalig) Nationaal Landschap. Aantasting van de (grootschalige) openheid van gebieden heeft vooral betrekking op de 'vulling' van de open ruimten. Dit wordt voorkomen door alleen (op bepaalde plaatsen) aan de randen van de Hoeksche Waard windpark ontwikkelingen toe te staan, waardoor de open ruimten minder gevuld worden en daarmee de grootschalige openheid of weidsheid minder wordt aangetast. Zie ook artikel 2.13 van deze nota.

Overige punten

1. Indiener

Het ontwerpbestemmingsplan is onvoldoende objectief begrensd. De bandbreedte is te ruim.

1. Reactie gemeente

Voor de gehele bandbreedte die in het bestemmingsplan en de vergunning mogelijk is gemaakt zijn de milieueffecten onderzocht. Welke windturbintype er ook wordt geselecteerd, er is dus bekend tussen welke uitersten deze milieueffecten liggen.

2. Indiener

Het ontwerpbestemmingsplan biedt onvoldoende waarborgen dat er daadwerkelijk vijf identieke windturbines worden gerealiseerd.

2. Reactie gemeente

Art. 4.2 sub d van het bestemmingsplan biedt verder borging voor de identieke verschijningsvorm van de windturbines. In de bouwregels van het bestemmingsplan wordt ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan de benaming 'vormgeving' aangepast naar 'turbintype'.

3. Indiener

Voorwaardelijke verplichting tegen lichtschittering ontbreekt.

3. Reactie gemeente

Het klopt dat het ontwerpbestemmingsplan geen voorwaardelijke verplichting kent op basis waarvan de windturbines moeten worden voorzien van een matte coating. Dit hoeft niet, aangezien dit al is gewaarborgd in de Activiteitenregeling milieubeheer.

Artikel 3.13 stelt dat ten behoeve van het voorkomen of beperken van slagschaduw en lichtschittering, dat lichtschittering bij het in werking hebben van een windturbine zoveel mogelijk voorkomen of beperkt wordt door toepassing van niet reflecterende materialen of coatinglagen op de betreffende onderdelen

4.Indiener

Vormgeving obstakelverlichting had moeten worden geborgd

4.Reactie gemeente

De Inspectie Leefomgeving en Transport Nederland bepaalt hoe de windturbines precies verlicht moeten worden. Hier heeft de gemeente geen invloed op. Wel zijn er recent nieuwe mogelijkheden die de overlast verminderen. Zo hoeven de lampen niet meer te knipperen en kan de lichtintensiteit worden aangepast op de zichtbaarheid. Een verlichtingsplan zal ter goedkeuring aan de Inspectie Leefomgeving en Transport voorgelegd worden.

5.Indiener

Zorgvuldige afweging gezondheidsaspecten ontbreekt.

5.Reactie gemeente

Uit het akoestisch onderzoek blijkt dat de geluidsbelasting als gevolg van de windturbines bij een gering aantal woningen op of nabij de normgrens (47 dB L_{den}) ligt. Het jaargemiddelde geluidsniveau L_{den} veroorzaakt door een windturbine mag bij een woning niet meer bedragen dan 47dB. Er is op basis van de beschikbare dosis-effectrelatie geen reden om aan te nemen dat de plaatsing van windturbines kan leiden tot gehoorschade. Uit het rapport "Windturbines: invloed op de beleving en gezondheid van bewoners (2013) van het RIVM", blijkt dat mensen die dichtbij windmolens wonen vooral last hebben van het geluid dat windmolens met zich meebrengen. Sommige mensen ervaren hinder (zoals irritatie, boosheid en onbehagen) als zij het gevoel hebben dat hun omgevings- of levenskwaliteiten verslechteren door de plaatsing van windmolens. Hierdoor kunnen gezondheidsklachten ontstaan. Zie ook artikel 2.6 van deze nota.

6.Indiener

Realisatie van het windpark is financieel niet uitvoerbaar.

6.Reactie gemeente

Voor de Stimuleringsregeling Duurzame Energie (SDE+) wordt elk jaar opnieuw bepaald hoeveel subsidie windprojecten in Nederland zouden moeten ontvangen om een rendabel project te krijgen. Dit bedrag gaat elk jaar omlaag (omdat windenergie steeds goedkoper wordt), maar de SDE-bijdrage is nog steeds nodig. Het windaanbod in Nederland is gunstig ten opzichte van het grootste deel van Europa. Het windaanbod op de locatie Oude Maas is gemiddeld voor Nederland. Zie bijvoorbeeld de kaart met gemiddelde windsnelheden per gemeente⁴. Deze kaart is ook opgenomen in 2.16 onder 1 van deze nota.

7.Indiener

Uitvoerbaarheid is juridisch onzeker vanwege het ontbreken van de omgevingsvergunning natuur. De vergunning natuur is ten onrechte niet aangevraagd.

7.Reactie gemeente

Uit het ecologisch onderzoek blijkt dat er geen vergunning op grond van de Wnb nodig

⁴ <http://www.rvo.nl/sites/default/files/2017/01/Windsnelheid%20per%20gemeente%20SDE%20juli%202017.pdf>

is.

8.Indiener

De locatie van de coördinaten van het radaronderzoek, het bestemmingsplan en of de omgevingsvergunning is onjuist.

8.Reactie gemeente

De genoemde afwijkingen van de gebruikte coördinaten zijn zo klein dat dit geen effect op de resultaten hebben.

9.Indiener

De coördinatieregeling is ten onrechte toegepast

9.Reactie gemeente

De coördinatie vindt zijn grondslag niet in de gemeentelijke coördinatieverordening maar in de Elektriciteitswet. Hier volgt geen uitsluiting bij een MER-plicht. Daarnaast heeft de gemeenteraad expliciet in een besluit op 20 februari 2017 besloten om de gemeentelijke coördinatieregeling toe te passen op de windenergielocatie Oude Maas waarmee gecoördineerde besluitvorming over bestemmingsplan en omgevingsvergunning plaats kan vinden. Zie ook de reactie onder paragraaf 2.18 reactie 14 van deze nota

10.Indiener

GS zijn bevoegd gezag voor deze procedure.

10.Reactie gemeente

De gemeenteraad is bevoegd gezag om het bestemmingsplan vast te stellen, zie beantwoording onder in de eerdere reactie onder het kopje 'bevoegd gezag is onjuist'.

11.Indiener

Maatwerkvoorschriften voor het geluid ontbreken ten onrechte

11.Reactie gemeente

In voorliggend plan is geen sprake van 'bijzondere omstandigheid' zoals bedoeld in het Activiteitenbesluit. Het windpark zal aan de 'standaard' wettelijke geluidsnormen moeten voldoen. Als aan de wettelijke geluidsnormen wordt voldaan, is het niet mogelijk om maatwerkvoorschriften toe te passen.

12.Indiener

De certificering voor windturbines is onvoldoende gewaarborgd.

12.Reactie gemeente

De te plaatste windturbines zullen IEC gecertificeerd zijn. Certificering is verplicht op basis van art. 3.14 lid 3 Activiteitenregeling. Aan deze eis zal worden voldaan

13.Indiener

De stilstandvoorziening in verband met ernstige weersomstandigheden ontbreekt.

13.Reactie gemeente

De certificering legt per windturbine vast bij welke weersomstandigheden de windturbines in bedrijf mogen zijn. Dit is daarmee geborgd via het Activiteitenbesluit.

Aanpassing van het plan

De verwijzing naar art. 2.2.1 lid 2 van de Verordening ruimte zal gewijzigd worden in de toelichting van het bestemmingsplan.

Waterschap Hollandse Delta

Postbus 4103

2980 GC Ridderkerk

Inhoud reactie**1.Indiener**

Er wordt aangegeven dat de conclusie, door het gebruik van niet-uitlogende materialen geen compensatie nodig is, onjuist is. De reden dat er gecompenseerd moet worden is dat de betreffende beleidsregel in vrijstelling voorziet.

1.Reactie gemeente

Het klopt inderdaad dat de reden voor compensatie niet ligt in het gebruik van niet-uitlogende materialen. Omdat echter de toegevoegde verharding niet hoger is dan 1500 m2, geldt voor de locatie een uitzondering op de compensatieplicht. Dit wordt aangepast in het MER en in de toelichting op het bestemmingsplan.

Aanpassing van het plan

De reden voor het niet compenseren voor verhard oppervlak wordt aangepast in het MER en in de toelichting op het bestemmingsplan.

4. Ambtshalve aanpassingen

Ten opzichte van het ontwerpbestemmingsplan is - naast de aanpassingen als gevolg van de zienswijzen - ook een aantal ambtshalve aanpassingen gedaan. Hieronder een overzicht.

Explosieven onderzoek

Aan de regels in het bestemmingsplan is de voorwaarde toegevoegd waarin wordt vastgelegd dat een explosievenonderzoek uitgevoerd wordt voor de bouw van de windturbines.

Verschijningsvorm

In de bouwregels is in de regel 4.2 de benaming vormgeving aangepast naar windturbinetype. Omdat het binnen dit plan gaat om twee aanvragen van twee verschillende initiatiefnemers wil de gemeente de eis stellen dat zij dezelfde windturbinentypes plaatsen.

Afspraken stilstandregeling Rijkswaterstaat

Aan de regels is toegevoegd dat Rijkswaterstaat en de initiatiefnemers met elkaar afspraken vastleggen over de stilstandregeling in verband met het SOS-systeem in de Heinenoordtunnel voor de verkeersveiligheid.